

УЛСЫН ТЭМДЭГТИЙН ХУРААМЖИЙН ТУХАЙ /Шинэчилсэн найруулга/

2010 оны 11 сарын 25 өдөр Төрийн ордон, Улаанбаатар хот

НЭГДҮГЭЭР БҮЛЭГ НИЙТЛЭГ ҮНДЭСЛЭЛ

1 дүгээр зүйл.Хуулийн зорилт

1.1.Энэ хуулийн зорилт нь улсын тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээг тогтоох, хөнгөлөх, чөлөөлөх, түүнийг тайлагнахтай холбогдсон харилцааг зохицуулахад оршино.

2 дугаар зүйл.Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хууль тогтоомж

2.1.Улсын тэмдэгтийн хураамжийн тухай хууль тогтоомж нь Татварын ерөнхий хууль , энэ хууль болон эдгээртэй нийцүүлэн гаргасан хууль тогтоомжийн бусад актаас бүрдэнэ.

2.2.Монгол Улсын олон улсын гэрээнд энэ хуульд зааснаас өөрөөр заасан бол олон улсын гэрээний заалтыг дагаж мөрдөнө.

3 дугаар зүйл.Улсын тэмдэгтийн хураамж

3.1.Төрийн эрх бүхий байгууллагаас энэ хуульд заасан үйлчилгээ үзүүлсний төлөө иргэн, хуулийн этгээдийн төлж байгаа мөнгөн хөрөнгийг улсын тэмдэгтийн хураамж /цаашид “тэмдэгтийн хураамж” гэх/ гэнэ.

~~3.2.Гэрчилгээ, үнэмлэх, паспорт, лиценз, зөвшөөрөл, эрхийн бичгийн үнэ нь тэмдэгтийн хураамжийн дүнд орохгүй.~~

/Энэ хэсгийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/

4 дүгээр зүйл.Тэмдэгтийн хураамж төлөгч

4.1.Тэмдэгтийн хураамж төлөх үйлчилгээгээр үйлчлүүлж байгаа дараахь этгээд тэмдэгтийн хураамж төлөгч байна:

4.1.1.Монгол Улсын иргэн;

4.1.2.гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүн;

4.1.3.төрийн болон төрийн бус байгууллага, аж ахуйн нэгж, түүний салбар, төлөөлөгчийн газар, улс төрийн нам, хөдөлгөөн, сан, шашны байгууллага;

4.1.4.гадаад улс дахь Монгол Улсын элчин сайдын яам, консулын газраар дамжуулан үйлчилгээ авч байгаа иргэн, хуулийн этгээд.

5 дугаар зүйл.Тэмдэгтийн хураамж хураах үйлчилгээний төрөл

5.1.Тэмдэгтийн хураамжийг дор дурдсан үйлчилгээнд хураана:

5.1.1.шүүхээс эрх зүйн маргааныг хянан шийдвэрлэх;

5.1.2.арбитрын ажиллагаанд шүүх оролцох;

5.1.3.нотариатын үйлчилгээ үзүүлэх;

5.1.4.иргэний бүртгэлийн үйлчилгээ үзүүлэх;

5.1.5.консулын үйлчилгээ үзүүлэх;

5.1.6.тээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийг бүртгэх, жолоодох зөвшөөрөл

олгох;

5.1.7.Хувийн хамгаалалтын тухай хуулийн 6.1-д заасан хувийн хамгаалалт эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох;

5.1.8.сонин, сэтгүүл, радио, телевизийг бүртгэх;

5.1.9.хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн үйлчилгээ үзүүлэх;

5.1.10.Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт гадаадын хөрөнгө оруулалттай аж ахуйн нэгж, гадаадын байгууллага, түүний салбар, төлөөлөгчийн газрыг бүртгэх;

5.1.11.Аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлд заасан үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох;

5.1.12.Үнэт цаасны зах зээлийн тухай хуулийн 20.1-д заасан үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгох;

5.1.13.Аудитын тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасан эрх олгох;

5.1.14.Байгалийн ургамлын тухай хуулийн 11 дүгээр зүйлийн 1 дэх хэсэг, 13 дугаар зүйлийн 3 дахь хэсэг, 17 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан зөвшөөрөл олгох;

5.1.15.Амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг улсын хилээр нэвтрүүлэх үеийн хорио цээрийн хяналт, шалгалтын тухай хуулийн 5.2-т заасан үйл ажиллагаа;

5.1.16.Ус цаг уур, орчны шинжилгээний тухай хуулийн 8.1-д заасан үйлчилгээ эрхлэх зөвшөөрөл олгох;

5.1.17.Усны тухай хуулийн 11.1.8, 20.3-т заасан усны мэргэжлийн байгууллагад эрх олгох, хугацааг сунгах, мөн хуулийн 23.1-д заасны дагуу иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад ус ашиглах эрх олгох;

5.1.18.Ойн тухай хуулийн 12.1.10-т заасны дагуу ойн мэргэжлийн байгууллагад эрх олгох;

5.1.19.Ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдлын тухай хуулийн 14.2-т заасан үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгох;

5.1.20.Аюултай хог хаягдлын импорт, хил дамжуулан тээвэрлэлтийг хориглох, экспортлох тухай хуулийн 5.2-т заасан зөвшөөрөл олгох;

5.1.21.Ховордсон амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай эд зүйлийн гадаад худалдааг зохицуулах тухай хуулийн 5.1.4, 5.1.5-д заасны дагуу зөвшөөрөл, гэрчилгээ олгох;

5.1.22.Ан агнуурын тухай хуулийн 11.1-д заасан зөвшөөрөл олгох;

5.1.23.Амьтны аймгийн тухай хуулийн 15.2, 17.2, 17.3, 23.1-д заасны дагуу зөвшөөрөл олгох;

5.1.24.Боловсролын тухай хуулийн 20.1-д заасан тусгай зөвшөөрөл олгох;

5.1.25.Соёлын өвийг хамгаалах тухай хуулийн 8.6-д заасны дагуу гэрчилгээ олгох, мөн хуулийн 9.4, 10.5, 11.3, 17.10, 20.1, 20.3-т заасан үйл ажиллагаанд зөвшөөрөл олгох;

- 5.1.26.Эрчим хүчний тухай хуулийн 13, 20 дугаар зүйл, Сэргээгдэх эрчим хүчний тухай хуулийн 7.1-д заасан тусгай зөвшөөрөл олгох;
- 5.1.27.Тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн эргэлтэд хяналт тавих тухай хуулийн 9.4-т заасны дагуу зөвшөөрөл олгох;
- 5.1.28.Хүнсний тухай хуулийн 9.3-т заасан үйл ажиллагаа;
- 5.1.29.Хувиргасан амьд организмын тухай хуулийн 6.1, 13.1-д заасан зөвшөөрөл олгох;
- 5.1.30.Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн тухай хуулийн 15.1-д заасан лиценз олгох;
- 5.1.31.Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 16, 17 дугаар зүйлд заасан үйл ажиллагаа;
- 5.1.32.Иргэний нисэхийн тухай хуулийн 11.2.2-т заасан гэрчилгээ, зөвшөөрөл олгох;
- /Энэ заалтад 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөлт оруулсан/
- 5.1.33.Харилцаа, холбооны тухай хуулийн 21.2-т заасан тусгай зөвшөөрөл олгох;
- 5.1.34.Стандартчилал, тохирлын үнэлгээний тухай хуулийн 9.1-д заасан олон улс, бүс нутаг, гадаад улсын дэвшилттэй стандартыг бүртгэх, мөн хуулийн 9.2-т заасан зөвшөөрөл олгох, мөн хуулийн 16.4-т заасан тохирлын гэрчилгээ олгох;
- 5.1.35.мэргэжлийн хяналтын байгууллагаас энэ хуулийн 32 дугаар зүйлд заасан ажил, үйлчилгээ эрхлэхэд зөвшөөрөл, гэрчилгээ олгох;
- 5.1.36.гал түймрийн улсын хяналтыг хэрэгжүүлэх чиглэлээр зөвшөөрөл олгох;
- 5.1.37.аймаг, нийслэл, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, Засаг дарга, тухайн шатны төрийн захиргааны байгууллагаас зөвшөөрөл олгох;
- 5.1.38.шинэ бүтээл, бүтээгдэхүүний загварт патент, барааны тэмдэгт гэрчилгээ олгох, патентыг хүчинтэй байлгах болон лицензийн гэрээг бүртгэх;
- 5.1.39.зохиогчийн эрхэд хамаарах бүтээл бүртгэх;
- 5.1.40.эд хөрөнгө өмчлөх эрх, түүнтэй холбоотой эд хөрөнгийн бусад эрхийн улсын бүртгэлийн үйлчилгээ үзүүлэх;
- 5.1.41.газрыг өмчлүүлэх, ашиглуулах, эзэмшүүлэх зөвшөөрөл олгох, бүртгэх;
- 5.1.42.Газрын хэвлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлд заасны дагуу газрын хэвлийг олгох;
- 5.1.43.баримт бичиг баталгаажуулж, “Апостиль” гэрчилгээ олгох.

6 дугаар зүйл.Тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээг тогтоох

6.1.Энэ хуулийн 6.2, 6.3-т зааснаас бусад тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээг энэ хуулиар тогтооно.

6.2.Энэ хуулийн 10.6, 11.2, 11.4, 11.5 дахь хэсэг, 12, 14-20 дугаар зүйл, 21.1.2-21.1.30 дахь заалт, 22, 24 дүгээр зүйл, 25.1.2, 25.1.3, 25.1.7-25.1.9, 26.1.6-26.1.9 дэх заалт, 26.2, 26.3 дахь хэсэг, 27.1.1, 27.1.4-27.1.6 дахь заалт, 27.2-27.4 дэх хэсэг, 28, 29 дүгээр зүйл, 30.2.2-30.2.6 дахь заалт, 30.3-30.5 дахь хэсэг, 31-33 дугаар зүйл, 35.1.1-

35.1.3 дахь заалт, 37, 40 дүгээр зүйлд заасан тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээг энэ хуульд заасан хязгаарт багтаан Засгийн газар тогтооно.

6.3.Энэ хуулийн 35.1.4-35.1.22 дахь заалт, 35.2-35.5 дахь хэсэгт заасан тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээг энэ хуульд заасан хязгаарт багтаан аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал тогтооно.

/Дээрх 6 дугаар зүйлийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

ХОЁРДУГААР БҮЛЭГ ТЭМДЭГТИЙН ХУРААМЖИЙН ХЭМЖЭЭ

7 дугаар зүйл.Шүүхээс эрх зүйн маргааныг хянан шийдвэрлэхэд хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

7.1.Эрх зүйн маргааныг хянан шийдвэрлүүлэхээр өргөдөл, гомдол, нэхэмжлэл шүүхэд гаргах болон шүүхээс баримт бичиг олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

7.1.1.эд хөрөнгийн чанартай үнэлж болох нэхэмжлэлд нэхэмжлэлийн үнийн дүнгээс хамаарч тэмдэгтийн хураамж нь дараах хэмжээтэй байх:

Нэхэмж лэлийн ү н ийн дүн /төгрөгөөр/	Хураамжийн хувь, хэмжээ /төгрөгөөр/
0-130 000	4550 төгрөг.
130 001-650 000	4550 төгрөг дээр 130 000 төгрөгөөс давсан дүнгийн 3 хувийг нэмнэ.
650 001-1 300 000	20150 төгрөг дээр 650 000 төгрөгөөс давсан дүнгийн 2.4 хувийг нэмнэ.
1 300 001-13 000 000	35750 төгрөг дээр 1 300 000 төгрөгөөс давсан дүнгийн 1.6 хувийг нэмнэ.
13 000 001-ээс дээш	222950 төгрөг дээр 13 000 000 төгрөгөөс давсан дүнгийн 0.5 хувийг нэмнэ.

/Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

7.1.2.эд хөрөнгийн бус, түүнчлэн үнэлэх боломжгүй нэхэмжлэлд 70 200 төгрөг;

/Энэ заалтад 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөлт оруулсан/

7.1.3.хэрэгт байгаа нотлох баримтын хуулбар, түүнчлэн шүүхийн шийдвэр, магадлал, шийтгэвэр, гүйцэтгэх хуудас дахин олгоход хуудас тутамд 100 төгрөг.

/Энэ заалтад 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөлт оруулсан/

8 дугаар зүйл.Арбитрын ажиллагаанд шүүх оролцоход хураах эмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

8.1.Арбитрын ажиллагаанд шүүх оролцоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

8.1.1.арбитрын шийдвэрийг хүчингүй болгох, баталгаажуулах, гүйцэтгүүлэх тухай хүсэлт шийдвэрлэхэд нэхэмжлэлийн үнийн дүнгийн 0.1 хувь;

8.1.2.Арбитрын тухай хуульд заасан бусад асуудлаар шийдвэр гаргахад нэхэмжлэлийн үнийн дүнгийн 0.05 хувиар.

9 дүгээр зүйл.Нотариатын үйлчилгээ үзүүлэхэд хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

9.1.Нотариатын үйлчилгээ үзүүлэхэд дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

- 9.1.1.үл хөдлөх эд хөрөнгийн холбогдолтой баримт бичиг гэрчлэхэд 4 400 төгрөг;
- 9.1.2.үл хөдлөх эд хөрөнгийн гэрээ гэрчлэхэд нөхөр, эхнэр, хүүхэд, эцэг, эхийн хувьд гэрээний үнийн дүнгээс 0.03 хувь, бусад хүнд 0.05 хувь;
- 9.1.3.эд хөрөнгийн бус үнэлэх боломжгүй гэрээ, хэлцэл гэрчлэхэд 1 100 төгрөг;
- 9.1.4.эд хөрөнгийн бус үнэлэх боломжгүй гэрээ, хэлцэлд өөрчлөлт оруулсан, хугацааг нь сунгасныг гэрчлэхэд 1 100 төгрөг;
- 9.1.5.эд хөрөнгө хөлслөх, түрээслэх гэрээ, хэлцэл гэрчлэхэд 1 100 төгрөг;
- 9.1.6.хуулийн этгээд үүсгэн байгуулах, татан буулгах баримт бичиг гэрчлэхэд 4 400 төгрөг;
- 9.1.7.хуулийн этгээд үүсгэн байгуулах, татан буулгах баримт бичигт өөрчлөлт оруулсан, хугацааг нь сунгасныг гэрчлэхэд 1 100 төгрөг;
- 9.1.8.хуулийн этгээдийг байгуулах, өөрчлөн байгуулах эрх бүхий байгууллагаас гаргасан шийдвэрийг нотариатаар гэрчлэхэд 2 000 төгрөг;
- 9.1.9.аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрөл болон зөвшөөрөлтэй холбогдсон баримт материал гэрчлэхэд 20 000 төгрөг;
- 9.1.10.итгэмжлэл гэрчлэхэд 1 100 төгрөг;
- 9.1.11.баримт бичгийг болон түүний хуулбарын үнэн зөвийг гэрчлэхэд хуудас тутмаас 110 төгрөг;
- 9.1.12.баримт бичгийн орчуулгыг гэрчлэхэд хуудас тутмаас 300 төгрөг;
- 9.1.13.баримт бичигт зурсан гарын үсэг гэрчлэхэд 2 500 төгрөг;
- 9.1.14.гэрчлэгдсэн баримт бичгийн хуулбарыг гэрчлэхэд хуудас тутмаас 110 төгрөг;
- 9.1.15.үйлчлүүлэгчийн хүсэлтээр үндсэн материалыг шалгахад 4 400 төгрөг;
- 9.1.16.өв залгамжлах эрх, гэрээслэл гэрчлэхэд 1 100 төгрөг;
- 9.1.17.гэр бүлийн гишүүдийн дундаа хамтран болон дундаа хэсгээр өмчлөх эрхийг гэрчлэхэд 550 төгрөг;
- 9.1.18.өвлүүлэгчийн нөхөр, эхнэр, хүүхэд, эцэг, эхээс бусад хүнд өв залгамжлах эрхийн гэрчилгээ олгоход 10 000 төгрөг;
- 9.1.19.үнэт цаас өмчлөх эрхийн гэрчилгээ гэрчлэхэд 5 000 төгрөг;
- 9.1.20.хууль тогтоомжид заасан бусад үйлчилгээ үзүүлэхэд үнийн дүнгийн 1.2 хувь.

9.1.21.энэ хуулийн 9.1.2-9.1.5-д зааснаас бусад гэрээ, хэлцлийг гэрчлэхэд үнийн дүнгийн 1 000 000 хүртэл төгрөгөөс 0.02 хувь, 1 000 000 төгрөгөөс давсан дүнгээс 0.01 хувиар хураах.

9.2.Гэрээ, хэлцэлд өөрөөр заагаагүй бол тэмдэгтийн хураамжийг хэлэлцэн тохирогч талууд тэнцүү хувааж төлнө.

10 дугаар зүйл.Иргэний бүртгэлийн үйлчилгээ үзүүлэхэд хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

10.1.Иргэний гэр бүлийн байдлын бүртгэлийн үйлчилгээ үзүүлэхэд дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

10.1.1.төрөнийг бүртгэж, гэрчилгээ олгоход 220 төгрөг;

10.1.2.гэрлэлтийг бүртгэж, гэрчилгээ олгоход 300 төгрөг;

10.1.3.гэрлэлт цуцалсныг бүртгэж, гэрчилгээ олгоход хүн тус бүрээс 550 төгрөг;

10.1.4.гэрлэлт сэргээснийг бүртгэхэд хүн тус бүрээс 440 төгрөг;

10.1.5.эцэг, эх төгтөөснийг бүртгэж, гэрчилгээ олгоход 330 төгрөг;

10.1.6.үрчлэлтийг бүртгэж, гэрчилгээ олгоход 330 төгрөг;

10.1.7.овог, эцэг /эх/-ийн нэр, нэр оорчилснийг бүртгэж, гэрчилгээ олгоход 220 төгрөг;

10.1.8.нас бареныг бүртгэж, гэрчилгээ олгоход 330 төгрөг.

/Энэ хэсгийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/

10.2.Энэ хуулийн 10.1.1-10.1.8-д заасан баримт бичгийг бүртгэлийг нь анх хөтөлсөн, эсхүл тухайн иргэний оршин суугаа газрын сум, дүүргийн Засаг даргын Тамгын газар дахин олгоход тэмдэгтийн хураамжийг хоёр дахин нэмэгдүүлэн хураана.

/Энэ хэсгийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/

10.3.Монгол Улсын иргэний үнэмлэх /цаашид “иргэний үнэмлэх” гэх/ олгох, түүнд тэмдэглэл хийхэд дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

10.3.1.иргэний үнэмлэх олгоход 3 300 төгрөг;

/Энэ заалтад 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөлт оруулсан/

10.3.2.иргэний үнэмлэхээ алдаж үрэгдүүлсэн, гээгдүүлсэн, хүчингүй буюу ашиглах боломжгүй болгосноос дахин олгоход 25 000 төгрөг;

/Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/

10.3.3.иргэний үнэмлэхийг 25, 45 настай иргэнд сольж олгоход 3 300 төгрөг;

10.3.4.иргэний үнэмлэхэд иргэний оршин суугаа газрын хаягийн өөрчлөлт хийхэд 1000 төгрөг;

/Энэ заалтад 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөлт оруулсан/

10.3.5.оршин суух тодорхой хаяггүй Монгол Улсын харьяат иргэнд цагдаагийн байгууллагын тодорхойлолтыг үндэслэн тухайн оршин суугаа нутаг дэвсгэрийн сум, дүүргийн Засаг даргын Тамгын газар иргэний үнэмлэх олгоход 3 300 төгрөг.

10.4.Гадаадад зорчих эрхийн бүртгэлд бүртгэхэд дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

10.4.1.үндэсний энгийн гадаад паспорт олгоход 5 000 төгрөг, түүний хүчинтэй байх хугацааг сунгахад 2 500 төгрөг;

10.4.2.эцэг, эх, хууль ёсны асран хамгаалагчийн хамт түр хугацаагаар гадаадад зорчих хүүхдэд үндэсний гадаад паспортод хавсаргах үнэмлэх олгоход 2 500 төгрөг;

~~10.5.Монгол Улсын иргэн гадаадад байхдаа үндэсний гадаад паспортаа үрэгдүүлсэн, гэмтээсэн тохиолдолд түүнд үндэсний гадаад паспорт буюу буцах үнэмлэх олгоход Монгол Улсын дипломат төлөөлөгчийн болон консулын газар дотоодод хураасан хураамжийг хоёр дахин нэмэгдүүлж бусад валотад шилжүүлэн тооцож хураана.~~

/Энэ хэсгийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/

10.6.Гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүнд зөвшөөрөл, виз олгох, түүнийг бүртгэхэд дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

10.6.1.гадаадын иргэнд тус улсад албан болон хувийн хэргээр оршин суух зөвшөөрөл олгоход 60 000-150 000 төгрөг;

10.6.2.суралцах, мэргэжил дээшлүүлэх, дадлага, эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажил хийх гадаадын иргэнд оршин суух зөвшөөрөл олгоход 12 000-30 000 төгрөг;

10.6.3.гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүнд Монгол Улсад оршин суух үнэмлэх олгох, солиход 7200-18 000 төгрөг;

10.6.4.гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүний тус улсад албан болон хувийн хэргээр оршин суух зөвшөөрлийн хугацааг сунгахад 36 000-90 000 төгрөг;

10.6.5.харьяалалгүй хүнд гадаадад зорчих үнэмлэх олгох, үнэмлэхний хугацаа сунгахад 4800-12 000 төгрөг;

10.6.6.гадаадын иргэнд хувийн хэрэг хөтөлж, регистрийн дугаар олгоход 1200-3000 төгрөг;

10.6.7.гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүний оршин суух үнэмлэхэд оршин суугаа хаягийн өөрчлөлт, бусад тэмдэглэл хийх тухай бүр 1000-2500 төгрөг;

10.6.8.хувийн хэрэг хөтөлж, регистрийн дугаар олгосон гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүний баримт бичигт гадаадад зорчсон тэмдэглэл хийх тухай бүр 1000-2500 төгрөг;

10.6.9.Монгол Улсад хувийн хэргээр зорчих урилга олгоход 1000-2500 төгрөг;

- 10.6.10.гадаадын иргэний талаар тодорхойлолт гаргахад 1000-2500 төгрөг;
- 10.6.11.гадаадын иргэн оршин суух болон зорчих үнэмлэхээ алдсан, үрэгдүүлсэн, гээгдүүлсэн, хүчингүй буюу ашиглах боломжгүй болгосон тохиолдолд шинээр буюу дахин олгоход 36 000-90 000 төгрөг;
- 10.6.12.гадаадын иргэнийг бүртгэхэд 1000-2500 төгрөг;
- 10.6.13.гадаадын иргэнд визийн зөвшөөрөл олгоход /хүн тус бүрээр/ 1000-2500 төгрөг;
- 10.6.14.гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүнд орон нутагт явахад зөвшөөрөл олгоход /хүн тус бүрээр/ 1000-2500 төгрөг;
- 10.6.15.нэг удаагийн орох болон гарах-орох виз олгоход 54 000-135 000 төгрөг;
- 10.6.16.хоёр удаагийн орох болон гарах-орох виз олгоход 81 000-202 500 төгрөг;
- 10.6.17.зургаан сарын олон удаагийн виз олгоход 126 000-315 000 төгрөг;
- 10.6.18.зургаан сараас нэг жил хүртэлх хугацаагаар олон удаагийн виз олгоход 252 000-630 000 төгрөг;
- 10.6.19.дамжин өнгөрөх нэг удаагийн виз олгоход 36 000-90 000 төгрөг;
- 10.6.20.дамжин өнгөрөх хоёр удаагийн виз олгоход 72 000-180 000 төгрөг;
- 10.6.21.дамжин өнгөрөх олон удаагийн виз олгоход 96 000-240 000 төгрөг;
- 10.6.22.хувийн хэрэг хөтөлж, регистрийн дугаар олгосон гадаадын иргэнд нэг болон хоёр удаагийн гарах-орох виз олгоход 18 000-45 000 төгрөг;
- 10.6.23.нэг визэд хавсаргасан иргэдийн визийг салгах, визийг шилжүүлэн олгоход 16 000-45 000 төгрөг;
- 10.6.24.визийн хугацааг долоо хүртэл хоногоор сунгахад 27 000-67 500 төгрөг, дараагийн хоног тутамд 3600-9000 төгрөг;
- 10.6.25.визийн ангилал өөрчлөхөд 36 000-90 000 төгрөг;
- 10.6.26.олон улсын болон гадаад улсын төрийн бус байгууллагын салбар, төлөөлөгчийн газар нээн ажиллуулах зөвшөөрөл өгч, гэрчилгээ олгоход 900 000-2 250 000 төгрөг;
- 10.6.27.олон улсын болон гадаад улсын төрийн бус байгууллагын салбар, төлөөлөгчийн газрын зөвшөөрөл өгч, гэрчилгээний хугацааг сунгахад 360 000-900 000 төгрөг;
- 10.6.28.олон улсын болон гадаад улсын төрийн бус байгууллагын салбар, төлөөлөгчийн газрын улсын бүртгэлийн гэрчилгээг дахин олгоход 60 000-150 000 төгрөг;
- 10.6.29.Монгол Улсын харьяат болох, харьяатаас гарах, иргэний харьяаллаа сэргээн тогтоолгох хүсэлтийг хянан шийдвэрлүүлэхэд 60 000-150 000 төгрөг.
/Энэ хэсгийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

10.7.Энэ хуулийн 10.6-д заасан гадаадын иргэнд үзүүлэх үйлчилгээг яаралтай буюу хилийн боомт дээр үзүүлэх тохиолдолд хураамжийн хэмжээг хоёр дахин

нэмэгдүүлэн хураана.

/Энэ хэсгийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

11 дүгээр зүйл. Консулын үйлчилгээ үзүүлэхэд хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

11.1. Гадаадад зорчих эрхийн бүртгэлд бүртгэхэд дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

11.1.1. үндэсний энгийн гадаад паспорт олгоход 12 500 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;

11.1.2. дипломат, албан паспорт олгоход 30 000 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;

11.1.3. Монгол Улсад буцах үнэмлэх олгоход 22 000 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;

11.1.4. үндэсний гадаад паспортын хүчинтэй хугацааг сунгахад 2500 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;

11.1.5. хүүхдийн үнэмлэх олгоход 2000 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;

11.2. Монгол Улсад зорчих гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүнд виз олгоход энэ хуулийн 10.6-д заасан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана.

11.3. Консулын үйлчилгээг яаралтай үзүүлэх тохиолдолд энэ хуулийн 10.6-д заасан тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээг ажлын 8 цагийн дотор бол хоёр дахин нэмэгдүүлж, амралт, баяр ёслолын өдөр бол гурав дахин нэмэгдүүлэн хураана.

11.4. Консулын нотариатчийн үүрэг гүйцэтгэгчийн үйлчилгээнд дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

11.4.1. эд хөрөнгийн бус үнэлэх боломжгүй гэрээ, хэлцэл гэрчлэхэд 18 000-54 000 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;

11.4.2. эд хөрөнгийн бус үнэлэх боломжгүй гэрээ, хэлцэлд өөрчлөлт оруулсан, хугацаа сунгасныг гэрчлэхэд 7500-22 500 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;

11.4.3. эд хөрөнгө хөлслөх, түрээслэх гэрээ, дүрэм гэрчлэхэд 23 000-69 000 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;

11.4.4. Монгол Улсын газрын харилцаанд холбогдох гэрээнээс бусад хэлцэл /гэрээ, итгэмжлэл зэрэг/-ийг гэрчлэхэд 52 000-156 000 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;

11.4.5. баримт бичигт консулын баталгаа гаргахад 1500-4500 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;

11.4.6. баримт бичгийг болон баримт бичгийн хуулбарын үнэн зөвийг гэрчлэхэд хуудас тутмаас 1500-4500 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;

11.4.7. баримт бичгийн орчуулгыг гэрчлэхэд хуудас тутмаас 300-900 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;

- 11.4.8.баримт бичигт зурсан гарын үсгийг гэрчлэхэд 2500-7500 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;
- 11.4.9.гэрчлэгдсэн баримт бичгийн хуулбарыг гэрчлэхэд хуудас тутмаас 200-600 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;
- 11.4.10.үйлчлүүлэгчийн хүсэлтээр үндсэн материалыг шалгахад 7500-22 500 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;
- 11.4.11.үл хөдлөх эд хөрөнгийн холбогдолтой баримт бичгийг гэрчлэхэд баримт бичигт тусгагдсан үнийн дүнгийн 0.06 хүртэл хувиар;
- 11.4.12.үл хөдлөх эд хөрөнгийн гэрээг гэрчлэхэд нөхөр, эхнэр, хүүхэд, эцэг, эхийн хувьд гэрээний үнийн дүнгээс 0.035 хүртэл хувиар, бусад хүнд үнийн дүнгийн 0.055 хүртэл хувиар;
- 11.4.13.энэ хуулийн 11.4.1-11.4.3, 11.4.7-д зааснаас бусад гэрээ, хэлцлийг гэрчлэхэд үнийн дүнгийн 1 000 000 хүртэл төгрөгөөс 0.025 хүртэл хувиар, 1 000 000 төгрөгөөс давсан хэсгээс 0.015 хүртэл хувиар нэмэгдүүлж;
- 11.4.14.хууль тогтоомжид заасан бусад үйлчилгээ үзүүлэхэд үнийн дүнгийн 1.2 хүртэл хувиар;
- 11.4.15.хуулийн этгээдийг үүсгэн байгуулах тухай гэрээ, дүрэм гэрчлэхэд хуудас тутмаас 240-720 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх бусад валют;
- 11.4.16.хуулийн этгээд үүсгэн байгуулах, татан буулгах баримт бичиг гэрчлэхэд 4400-13 200 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;
- 11.4.17.хуулийн этгээд үүсгэн байгуулах, татан буулгах баримт бичигт өөрчлөлт оруулсан, хугацааг нь сунгасныг гэрчлэхэд 1100-3300 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют ;
- 11.4.18.хуулийн этгээдийг байгуулах, өөрчлөн байгуулах эрх бүхий байгууллагаас гаргасан шийдвэрийг гэрчлэхэд 2000-6000 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;
- 11.4.19.аж ахуйн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрөл болон зөвшөөрөлтэй холбогдсон баримт бичиг гэрчлэхэд 20 000-60 000 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;
- 11.4.20.өв залгамжлах эрх, гэрээслэл гэрчлэхэд 1100-3300 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;
- 11.4.21.гэр бүлийн гишүүдийн дундаа хамтран болон дундаа хэсгээр өмчлөх эрхийг гэрчлэхэд 1000-2000 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют.
- 11.5.Өв залгамжлал, гэрээслэл, гэр бүлийн гишүүдийн дундаа хамтран болон дундаа хэсгээр өмчлөх эд хөрөнгөөс оногдох хувиа өмчлөх эрх, үл хөдлөх эд хөрөнгийн өмчлөх эрхийг шилжүүлэхтэй холбоотой гэрээ зэрэг тодорхой үнийн дүн, төлбөрийн хэмжээ бүхий бүх төрлийн гэрээ, хэлцлийг гэрчлэхэд дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:
- 11.5.1.1000 хүртэл ам.доллартай тэнцэх дүнтэй бол 15 000-45 000 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;

- 11.5.2.1001-10000 ам.доллартай тэнцэх үнийн дүнтэй бол 23 000-69 000 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;
- 11.5.3.10001-25000 ам.доллартай тэнцэх үнийн дүнтэй бол 30 000-90 000 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;
- 11.5.4.25001-100000 ам.доллартай тэнцэх үнийн дүнтэй бол 37 000-111 000 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;
- 11.5.5.100001-300000 ам. доллартай тэнцэх үнийн дүнтэй бол 45 000-135 000 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;
- 11.5.6.300001 болон түүнээс дээш ам.доллартай тэнцэх үнийн дүнтэй бол 60 000 -180 000 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;
- 11.5.7.өвлүүлэгчийн нөхөр, эхнэр, эцэг, эхээс бусад хүнд өв залгамжлах эрхийн гэрчилгээ олгоход 100 000-300 000 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;
- 11.5.8.аж ахуйн нэгжийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээ, тээврийн хэрэгслийн гэрчилгээ зэрэг үл хөдлөх болон хөдлөх эд хөрөнгө өмчлөх эрхийг нотлох бүх төрлийн баримт бичгийн хуулбарыг гэрчлэхэд 7500-22 500 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют.
- /Дээрх 11 дүгээр зүйлийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

12 дугаар зүйл.Тээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийг бүртгэх, жолоодох зөвшөөрөл олгоход хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

12.1.Автотээврийн болон өөрөө явагч хэрэгслийг бүртгэх, жолоодох зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

12.1.1.автотээврийн хэрэгслийн гэрчилгээ, ашиглалтын дэвтэр олгоход 1000-2000 төгрөг;

12.1.2.автотээврийн хэрэгсэл жолоодох эрхийн үнэмлэх, мэргэшсэн жолоочийн үнэмлэх олгоход 1000-2000 төгрөг;

12.1.3.автотээврийн хэрэгслийн гэрчилгээ, ашиглалтын дэвтрийг алдаж үрэгдүүлэх, гээгдүүлэх, хүчингүй буюу ашиглах боломжгүй болгосноос дахин олгоход 8000-20 000 төгрөг;

12.1.4.өөрөө явагч хэрэгсэл жолоодох эрхийн үнэмлэх олгоход 1000-2000 төгрөг.

12.2.Автомашин, өөрөө явагч хэрэгсэл, мотоциклийн дугаар олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

12.2.1.автомашин дугаар олгоход 1000-2200 төгрөг;

12.2.2.өөрөө явагч хэрэгсэл, чиргүүлийн улсын дугаар олгоход 1000-2000 төгрөг;

12.2.3.мотоциклийн улсын дугаар олгоход 1000-2000 төгрөг;

12.2.4.автомашин, өөрөө явагч хэрэгсэл, чиргүүлийн болон мотоциклийн улсын дугаарыг алдаж үрэгдүүлэх, гээгдүүлэх, хүчингүй буюу ашиглах боломжгүй

болгосноос дахин олгоход 16 000-40000 төгрөг.

12.3.Монгол Улсад бүртгэлтэй аж ахуйн нэгж, байгууллага, хувь хүн тээврийн хэрэгсэл өмчилж авсан бол түүнийг зам, тээврийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын харьяа орон нутаг дахь байгууллага бүртгэхэд 1000-2000 төгрөгийн тэмдэгтийн хураамж хураана.

12.4.Агаарын хөлөг болон усан онгоцыг бүртгэх, агаарын тээвэрлэгчийн гэрчилгээ, усан /хөлөг/ онгоцыг бүртгэхэд дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

12.4.1.Монгол Улсын иргэн, тус улсад байнга оршин суугаа харьяалалгүй хүн, хуулийн этгээдийн өмчлөлд байгаа агаарын хөлгийг улсын бүртгэлд бүртгэж, үндэсний таних тэмдэг, бүртгэлийн гэрчилгээ олгоход 17 600-44 000 төгрөг;

12.4.2.гадаадын хуулийн этгээд, гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүний өмчлөлд байгаа агаарын хөлгийг Монгол Улсын иргэний агаарын тээвэрт ашиглахаар гэрээ байгуулсан нөхцөлд улсын бүртгэлд бүртгэж үндэсний таних тэмдэг, бүртгэлийн гэрчилгээ олгоход 200 000- 500 000 төгрөг;

12.4.3.энэ хуулийн 12.4.2-т заасан гэрчилгээний хугацааг сунгахад 160 000 400 000 төгрөг;

12.4.4.агаарын хөлгийг ашиглалтаас хасах, тус улсын нутаг дэвсгэрт үйл ажиллагаа явуулаагүй гадаадын байгууллагад болон Монгол Улсын харьяат бус бөгөөд тус улсад оршин суудаггүй хүнд худалдсан, шилжүүлсэн тохиолдолд улсын бүртгэлээс хасахад 12 000-30 000 төгрөг;

12.4.5.дотоодын усан замын тээврийн хэрэгслийг бүртгэж, дугаар, гэрчилгээ олгоход 4000-10000 төгрөг;

12.4.6.төр, иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын өмчид буюу тэдгээрийн түрээслэсэн хөлөг онгоцыг Монгол Улсын хөлөг онгоцны бүртгэлд бүртгэхэд 24 000-60 000 төгрөг.

/Дээрх 12 дугаар зүйлийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

13 дугаар зүйл.Галт зэвсэг худалдах, эзэмших, улсын лээр нэвтрүүлэх, тээвэрлэх, бүртгэх, харуул хамгаалалт эрхлэх зөвшөөрөл олгоход хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

13.1.Галт зэвсэг худалдах, эзэмших, улсын хилээр нэвтрүүлэх, тээвэрлэх, бүртгэх, харуул хамгаалалт эрхлэх зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

13.1.1.иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын өмчлөлд байгаа галт зэвсгийг бүртгэж, гэрчилгээ олгоход нэгж бүрээс 5 000 төгрөг;

13.1.2.галт зэвсгийн шилжилтийг бүртгэж гэрчилгээ олгоход 2 500 төгрөг;

13.1.3.ан агнах зорилгоор ашиглах гадаадын иргэний галт зэвсгийг бүртгэж улсын хилээр нэвтрүүлэх зөвшөөрлийн хуудас олгоход 225 000 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;

/Энэ заалтад 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөлт

оруулсан/

13.1.4.галт зэвсэг үйлдвэрлэх, нийтэд худалдах эрхийн тусгай зөвшөөрөл олгоход 5 000 000 төгрөг;

/Энэ заалтад 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөлт оруулсан/

13.1.5.галт зэвсэг худалдах төв салбараас орон нутагт салбар байгуулах тусгай зөвшөөрөл олгоход салбар бүрт 240 000 төгрөг;

13.1.6.хуулийн этгээдэд нийтэд худалдах зориулалтаар галт зэвсэг болон сумыг улсын хилээр нэвтрүүлэх тусгай зөвшөөрлийг сонгон шалгарсан этгээдэд олгоход 2 000 000 төгрөг.

/Энэ заалтад 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөлт оруулсан/

13.1.7.уралдаан тэмцээнд оролцох зорилгоор ашиглах гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүний галт зэвсгийг бүртгэж, улсын хилээр нэвтрүүлэх зөвшөөрлийн хуудас олгоход 20 000 төгрөг буюу түүнтэй тэнцэх хэмжээний бусад валют;

/Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар нэмсэн/

13.2.Хувийн харуул хамгаалалт эрхлэх зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

13.2.1.хувийн харуул хамгаалалт эрхлэх зөвшөөрөл олгоход 75 000 төгрөг;

13.2.2.хувийн хамгаалалт эрхлэх зөвшөөрлийн хугацааг сунгахад тус бүрд 75 000 төгрөг

14 дүгээр зүйл.Сонин, сэтгүүл, радио, телевизийг улсын бүртгэлд бүртгэхэд хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

14.1.Сонин, сэтгүүл, радио, телевизийг улсын бүртгэлд бүртгэхэд дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

14.1.1.сонин, сэтгүүлийг бүртгэж, гэрчилгээ олгоход 8800-22 000 төгрөг;

14.1.2.олон нийтийн болон хувийн радиог бүртгэхэд 12 800-32 000 төгрөг;

14.1.3.олон нийтийн болон хувийн телевизийг бүртгэхэд 40 000-100 000 төгрөг;

14.1.4.кабелийн телевизийг бүртгэхэд 48 000-120 000 төгрөг;

14.1.5.сонин, сэтгүүл, радио, телевиз, кабелийн телевизийн бүртгэлд өөрчлөлт орсныг бүртгэхэд 8000-20 000 төгрөг.

/Дээрх 14 дүгээр зүйлийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

15 дугаар зүйл.Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн үйлчилгээнд хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

15.1.Хуулийн этгээдийн эрх, үүрэг үүсэх, өөрчлөгдөх, дуусгавар болохтой холбоотой бүртгэлийн үйл ажиллагаанд дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн

хураамж хураана:

15.1.1.нөхөрлөл, компанийг улсын бүртгэлд бүртгэж, гэрчилгээ олгоход 8800-22 000 төгрөг;

15.1.2.хоршоог бүртгэж, гэрчилгээ олгоход 5600-14 000 төгрөг;

15.1.3.төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдийг бүртгэж, гэрчилгээ олгоход 14 000-35 000 төгрөг;

15.1.4.боловсролын байгууллагыг улсын бүртгэлд бүртгэж, гэрчилгээ олгоход 6000-15 000 төгрөг;

15.1.5.эрүүл мэндийн байгууллагыг улсын бүртгэлд бүртгэж, гэрчилгээ олгоход 8000-20 000 төгрөг;

15.1.6.хуулийн этгээдийн салбар, төлөөлөгчийн газрыг улсын бүртгэлд бүртгэж, гэрчилгээ олгоход 4000-10 000 төгрөг;

15.1.7.хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлд нэмэлт, өөрчлөлт оруулах, хугацааг нь сунгахад 1000-2200 төгрөг;

15.1.8.хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээг дахин олгоход анх хураасан тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээг 1.5 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөг;

15.1.9.улсын бүртгэлийн жагсаалтаас лавлагаа олгоход 1000-2000 төгрөг.

15.2.Улс төрийн нам, шашны болон төрийн бус байгууллага, сан, холбоо, хөдөлгөөнийг бүртгэж, гэрчилгээ олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

15.2.1.улс төрийн намыг бүртгэж, гэрчилгээ олгоход 60 000-150 000 төгрөг;

15.2.2.улс төрийн намын нэр сольсныг бүртгэхэд 20 000-50 000 төгрөг;

15.2.3.шашны байгууллагыг бүртгэж, гэрчилгээ олгоход 80 000-200 000 төгрөг;

15.2.4.төрийн бус байгууллага, сан, холбоо, хөдөлгөөнийг бүртгэж, гэрчилгээ олгоход 8800- 22 000 төгрөг.

/Дээрх 15 дугаар зүйлийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

16 дугаар зүйл.Монгол Улсын нутаг дэвсгэрт гадаадын байгууллага, түүний төлөөлөгчийн газар ажиллуулах, гадаадын

хөрөнгө оруулалттай аж ахуйн нэгж байгуулах зөвшөөрөл олгоход хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

16.1.Гадаадын хөрөнгө оруулалттай хуулийн этгээд байгуулах, хуулийн этгээдийн салбар, төлөөлөгчийн газар ажиллуулах зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

16.1.1.салбар, төлөөлөгчийн газар, нэгж ажиллуулахад 440 000-1 100 000 төгрөг;

16.1.2.салбар, төлөөлөгчийн газрын ажиллах хугацааг сунгахад 300 000-750 000 төгрөг;

16.1.3.гадаадын хөрөнгө оруулалттай аж ахуйн нэгж байгуулахад 300 000-750

000 төгрөг;

16.1.4.гэрчилгээний хугацааг сунгахад 30 000-75 000 төгрөг;

16.1.5.гэрчилгээг сольж олгоход анх олгоход хураасан тэмдэгтийн хураамж дээр 1.5 дахин нэмэгдүүлсэн хэмжээгээр;

16.1.6.гадаадын хөрөнгө оруулалттай хуулийн этгээд, түүний салбар, төлөөлөгчийн газрын гэрээ, дүрэмд орсон өөрчлөлтийг бүртгэхэд 14 000-35 000 төгрөг;

16.1.7.гадаадын хөрөнгө оруулалттай банк байгуулах зөвшөөрөл олгоход 1 120 000- 2 800 000 төгрөг;

16.1.8.гадаадын хөрөнгө оруулалттай банкны салбар, төлөөлөгчийн газар ажиллуулах зөвшөөрөл олгоход 720 000-1 800 000 төгрөг.

/Дээрх 16 дугаар зүйлийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

17 дугаар зүйл.Банкны үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгоход хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

17.1.Банкны үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

17.1.1.банк байгуулах тусгай зөвшөөрөл олгоход 480 000-1 200 000 төгрөг;

17.1.2.мөнгөн хадгаламжийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 200 000-500 000 төгрөг;

17.1.3.зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 300 000-750 000 төгрөг;

17.1.4.төлбөр тооцооны үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 18 000-45 000 төгрөг;

17.1.5.өөрийн нэрийн өмнөөс гуравдагч этгээдэд баталгаа, батлан даалт гаргах тусгай зөвшөөрөл олгоход 74 000-185 000 төгрөг;

17.1.6.гадаад валют худалдан авах, худалдах, хадгалах, хадгалуулах тусгай зөвшөөрөл олгоход 70 000-175 000 төгрөг;

17.1.7.үнэт металл, эрдэнийн чулуу худалдан авах, худалдах, хадгалах, хадгалуулах тусгай зөвшөөрөл олгоход 100 000-250 000 төгрөг;

17.1.8.үнэт зүйл хадгалах тусгай зөвшөөрөл олгоход 100 000-250 000 төгрөг;

17.1.9.гадаад төлбөр тооцоо хийх тусгай зөвшөөрөл олгоход 180 000-450 000 төгрөг;

17.1.10.үнэт цаас гаргах, худалдах, худалдан авах тусгай зөвшөөрөл олгоход 48 000-120 000 төгрөг;

17.1.11.санхүүгийн түрээсийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 180 000-450 000 төгрөг;

17.1.12.зээл болон санхүүгийн бусад хэрэгслийг худалдах, худалдан авах тусгай зөвшөөрөл олгоход 48 000-120 000 төгрөг;

17.1.13.гадаад улсад банк байгуулах зөвшөөрөл олгоход 1 280 000-3 200 000 төгрөг;

17.1.14.гадаад улсад банкны салбар байгуулах зөвшөөрөл олгоход 480 000-1 200 000 төгрөг.

17.1.15.энэ хуулийн 17.1.1-17.1.3-т заасан үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрлийн хугацааг сунгахад 40 000-200 000 төгрөг;

17.1.16.хууль тогтоомжоор хориглоогүй, Монголбанкнаас зөвшөөрсөн санхүүгийн бусад ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 52 000-130 000 төгрөг.

/Дээрх 17 дугаар зүйлийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

18 дугаар зүйл.Банкнаас бусад санхүүгийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгоход хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

18.1.Банкнаас бусад санхүүгийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

18.1.1.арилжааны даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 400 000-1 000 000 төгрөг;

18.1.2.даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх эрхийг сэргээхэд 200 000-500 000 төгрөг;

18.1.3.давхар даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 400 000-1 000 000 төгрөг;

18.1.4.актуарчийн эрх олгоход 140 000-350 000 төгрөг;

18.1.5.даатгагчид өөрийн салбар, төлөөлөгчийн газраа гадаад улсын нутаг дэвсгэрт нээх, түүгээр дамжуулан даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 112 000-280 000 төгрөг;

18.1.6.даатгалын үйл ажиллагаагаа шилжүүлэх болон нэгтгэх хүсэлт гаргаж, зөвшөөрөл авахад 40 000-100 000 төгрөг;

18.1.7.гадаадын даатгалын мэргэжлийн оролцогч Монгол Улсад салбар, төлөөлөгчийн газраа нээх, түүгээр дамжуулан даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгоход 1 800 000-4 500 000 төгрөг.

18.2.Даатгалын мэргэжлийн оролцогчийн үйл ажиллагааны тусгай зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

18.2.1.даатгалын төлөөлөгчийн тусгай зөвшөөрөл олгоход 18 000-45 000 төгрөг;

18.2.2.даатгалын зуучлагчийн тусгай зөвшөөрөл олгоход 26 000-65 000 төгрөг;

18.2.3.даатгалын хохирол үнэлэгчийн тусгай зөвшөөрөл олгоход 34 000-85 000 төгрөг.

18.3.Банк бус санхүүгийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

18.3.1.зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 120 000-300 000 төгрөг;

18.3.2.факторингийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 100 000-250 000 төгрөг;

18.3.3.хөрөнгө оруулалт, санхүүгийн чиглэлээр зөвлөгөө, мэдээлэл өгөх үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 80 000-200 000 төгрөг;

18.3.4.төлбөрийн баталгаа гаргах үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 400 000-1 000 000 төгрөг;

18.3.5.төлбөр тооцооны хэрэгсэл гаргах үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 200 000-500 000 төгрөг;

18.3.6.цахим төлбөр тооцоо, мөнгөн гуйвуулгын үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 200 000-500 000 төгрөг;

18.3.7.гадаад валютын үйлчилгээ, үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 800 000-2 000 000 төгрөг;

18.3.8.итгэлцлийн үйлчилгээ, үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 200 000-500 000 төгрөг;

18.3.9.богино хугацаат санхүүгийн хэрэгсэлд хөрөнгө оруулалт хийх үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 200 000-500 000 төгрөг;

18.3.10.үл хөдлөх эд хөрөнгө барьцаалахтай холбоотой санхүүгийн зуучлалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 200 000-500 000 төгрөг;

18.3.11.банк бус санхүүгийн байгууллагын нэр, байршлыг өөрчлөх зөвшөөрөл олгоход 4000-10000 төгрөг;

18.3.12.банк бус санхүүгийн байгууллагыг хувь нийлүүлэгчдийн хурлын шийдвэрээр өөрчлөн байгуулах, татан буулгахад Санхүүгийн зохицуулах хорооны зөвшөөрлийг олгоход 24 000-60 000 төгрөг;

18.3.13.үнэт цаасны зах зээлд мэргэжлийн үйл ажиллагаа явуулах зөвшөөрөл олгож, бүртгэхэд 13 000-30 000 төгрөг;

18.3.14.үнэт цаасны төлбөр тооцооны болон хадгаламжийн байгууллагын тусгай зөвшөөрөл олгоход 40 000-100 000 төгрөг;

18.3.15.үнэт цаасны хамтын хөрөнгө оруулалтын байгууллага байгуулах тусгай зөвшөөрөл олгоход 60 000-150 000 төгрөг;

18.3.16.үнэт цаасны хөрөнгө оруулалтын сангийн зөвшөөрөл олгоход 48 000-120 000 төгрөг;

18.3.17.андеррайтер, брокер, дилер, үнэт цаасны арилжаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 58 000-145 000 төгрөг;

18.3.18.хөрөнгө оруулалтын менежментийн болон хөрөнгө оруулалтын зөвлөхөөр үнэт цаасны зах зээлд мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 112 000-280 000 төгрөг;

18.3.19.банкнаас бусад этгээд хадгаламж, зээлийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 200 000-500 000 төгрөг;

18.3.20.компанийн үнэт цаасыг нийтэд санал болгон худалдах зөвшөөрөл олгоход 40 000-100 000 төгрөг;

18.3.21.хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаас гаргах тусгай зөвшөөрөл олгоход 40 000-100 000 төгрөг;

18.3.22.барьцаат үнэт цаасны хөрөнгийн багцын бүртгэл хянагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 40 000-100 000 төгрөг;

18.3.23.хөрөнгөөр баталгаажсан үнэт цаастай холбоотойгоор хөрөнгө итгэмжлэн удирдах үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 40 000-100 000 төгрөг.

/Дээрх 18 дугаар зүйлийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

19 дүгээр зүйл.Санхүү, эдийн засгийн чиглэлээр эрхлэх үйл ажиллагаанд зөвшөөрөл олгоход хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

19.1.Санхүү, эдийн засгийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл, эрх олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

19.1.1.нийгмийн даатгалын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 2 000 000-5 000 000 төгрөг;

19.1.2.аудитын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 200 000-500 000 төгрөг;

19.1.3.үнэт цаас үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 2 200 000-5 500 000 төгрөг;

19.1.4.эд мөнгөний хонжворт сугалаа гаргах тусгай зөвшөөрөл олгоход 240 000-600 000 төгрөг;

19.1.5.хөрөнгийн үнэлгээ хийх тусгай зөвшөөрөл олгоход 96 000-240 000 төгрөг;

19.1.6.гаалийн зуучлагчийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 340 000-850 000 төгрөг;

19.1.7.гаалийн баталгаат бүсэд үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 1 800 000-4 500 000 төгрөг;

19.1.8.Монгол Улсын мэргэшсэн нягтлан бодогчийн эрх олгох, эрхийн хугацааг сунгах шалгалтад тэнцсэн иргэнд мэргэшсэн нягтлан бодогчийн эрх олгох, түүний хугацааг сунгахад 8000-20 000 төгрөг.

/Дээрх 19 дүгээр зүйлийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

20 дугаар зүйл.Хууль зүй, дотоод хэргийн чиглэлээр эрхлэх үйл ажиллагаанд тусгай зөвшөөрөл олгоход хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

20.1.Хууль зүй, дотоод хэргийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

20.1.1.өмгөөллийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 40 000-100 000 төгрөг;

20.1.2.нотариатын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 4000-10000 төгрөг;

20.1.3.төлбөрт таавар, бооцоот тоглоомын үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 860 000-2 150 000 төгрөг;

20.1.4.тамга, тэмдэг үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 880 000-2 200 000 төгрөг.

/Дээрх 20 дугаар зүйлийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

21 дүгээр зүйл.Байгаль орчны чиглэлээр эрхлэх үйл ажиллагаанд зөвшөөрөл олгоход хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

21.1.Байгаль орчны чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

21.1.1.Химийн хорт болон аюултай бодисын тухай хуулийн 6.4-т заасан жагсаалтад орсон бодисыг импортлох, худалдах үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 10 000 000 төгрөг;

21.1.2.химийн хорт болон аюултай бодис импортлох, хил дамжуулан тээвэрлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 1 200 000-3 000 000 төгрөг;

21.1.3.химийн хорт болон аюултай бодис экспортлох, устгах тусгай зөвшөөрөл олгоход 8000-20 000 төгрөг;

21.1.4.химийн хорт болон аюултай бодис ашиглах тусгай зөвшөөрөл олгоход 10000-25 000 төгрөг;

21.1.5.химийн хорт болон аюултай бодис худалдах тусгай зөвшөөрөл олгоход 200 000- 500 000 төгрөг;

21.1.6.тэсэрч дэлбэрэхээс бусад химийн хорт болон аюултай бодис үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 20000-50 000 төгрөг;

21.1.7.стандартаар хүлцэх хэмжээг нь тогтоогоогүй бохирдуулах бодис агаарт гаргах тусгай зөвшөөрөл олгоход 800 000-2 000 000 төгрөг;

21.1.8.байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээ хийх тусгай зөвшөөрөл олгоход 200 000-500 000 төгрөг;

21.1.9.озон задалдаг бодисыг системээс юүлэх, цэвэрлэх, дахин цэнэглэх, засвар үйлчилгээ хийх, устгах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгоход 40 000-100 000 төгрөг;

21.1.10.озоны давхаргыг хамгаалах, уур амьсгалын өөрчлөлтийг сааруулах, байгаль орчинд ээлтэй бодис импортлох, худалдах, ашиглах зөвшөөрөл олгоход 11 000-27 000 төгрөг;

21.1.11.озон задалдаг бодисын хольц агуулсан дараах тоног төхөөрөмж импортлох, худалдах зөвшөөрөл олгоход:

21.1.11.а.гэр ахуйн хөргөгч, хөлдөөгч 10000-25 000 төгрөг;

21.1.11.б.иргэн, олон нийтийн барилга, орон сууцны агааржуулагч, хөргөх хэрэгсэл 20 000-50 000 төгрөг;

21.1.11.в.үйлдвэр болон томоохон зочид буудлын хөргөх систем 40000-100 000 төгрөг;

21.1.12.ховор амьтан, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар бэлтгэн гадаадад гаргах нэг удаагийн зөвшөөрөл олгоход 100 000-250 000 төгрөг;

21.1.13.ховор ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар бэлтгэн гадаадад гаргахад тухайн үеийн хуурай жингийн килограмм тутамд 1200-3000 төгрөг, тарималжуулсан нэн ховор, ховор ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар бэлтгэн гадаадад гаргахад тухайн үеийн хуурай жингийн килограмм тутамд 600-1500 төгрөг;

21.1.14.элбэг амьтан, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар бэлтгэн гадаадад гаргахад 60 000-150 000 төгрөг;

21.1.15.элбэг ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнийг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар бэлтгэн гадаадад гаргахад тухайн үеийн жингийн килограмм тутамд 1000-2500 төгрөг;

21.1.16.нэн ховор ургамлын эд, эрхтэнийг судалгаа, шинжилгээний зориулалтаар ашиглах зөвшөөрөл олгоход килограмм тутамд:

21.1.16.а.үр 60 000- 150 000 төгрөг;

21.1.16.б. навч, найлзуур, иш 18 000- 45 000 төгрөг;

21.1.16.в.үндэс 100 000 - 250 000 төгрөг.

21.1.17.ховор ургамлыг эмийн үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах зөвшөөрөл олгоход хуурай жингийн килограмм тутамд 4000-10000 төгрөг, ховор ургамлыг гадаадад гаргах зөвшөөрөл олгоход хуурай жингийн килограмм тутамд 6000-15 000 төгрөг, түүхий эд бүтээгдэхүүн 20 000-50 000 төгрөг;

21.1.18.элбэг ургамлыг гадаад улсад гаргах зөвшөөрөл олгоход 0-3 килограмм бол 1800-4500 төгрөг, 3 килограммаас дээш бол 1800-4500 төгрөг дээр 3 килограммаас дээш хуурай жингийн килограмм тутамд 600-1500 төгрөг нэмж;

21.1.19.эрх бүхий байгууллагаас импортлох, экспортлохыг зөвшөөрсөн ургамалд үзлэг шалгалт хийж хилээр нэвтрүүлэх зөвшөөрөл олгоход 0-10 килограмм бол 1000-1500 төгрөг, 10 килограммаас дээш бол 1000-1500 төгрөг дээр 10 килограммаас дээш килограмм тутамд 100-150 төгрөг нэмж;

21.1.20.100 шоометр хүртэлх ус ашиглах зөвшөөрөл олгоход 40 000-100 000 төгрөг, 100, түүнээс дээш шоометр ус ашиглах зөвшөөрөл олгоход 80 000-200 000 төгрөг;

21.1.21.энэ хуулийн 21.1.22-21.1.25, 41.4.13-т зааснаас бусад чиглэлээр байгаль орчны мэргэжлийн байгууллагын эрх шинээр олгоход 20 000-50 000 төгрөг, сунгахад 12 000-30 000 төгрөг;

21.1.22.усны эрэл, хайгуул, судалгааны ажил явуулах, усны шинжилгээ, аудит хийх мэргэжлийн байгууллагын эрх олгоход 340 000-850 000 төгрөг, сунгахад 200 000-500 000 төгрөг;

21.1.23.усны барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах, цооног өрөмдөх, худаг гаргах, сэргээн засварлах, шинэчлэх, усны барилга байгууламж барих, тоноглох газрын хэвлийн нөхөн сэргээлт, ан агнуурын ажил эрхлэх

чиглэлээр мэргэжлийн байгууллагын эрх олгоход 200 000-500 000 төгрөг, сунгахад 120 000-300 000 төгрөг;

21.1.24.ойд үндсэн ашиглалтын огтлолт, ойд арчилгаа, цэвэрлэгээ хийх, хуш модны самар бэлтгэх, боловсруулах, байгаль орчны төлөв байдлыг сайжруулах зорилгоор цаг агаарт зориудаар нөлөөлөх ажил эрхлэх чиглэлээр мэргэжлийн байгууллагын эрх олгоход 120 000-300 000 төгрөг, сунгахад 60 000-150 000 төгрөг;

21.1.25.эмийн болон ашигт ургамал бэлтгэх, нөхөн сэргээх чиглэлээр мэргэжлийн байгууллагын эрх олгоход 80 000-200 000 төгрөг, сунгахад 40 000-100 000 төгрөг;

21.1.26.аюултай хог хаягдлыг экспортлох, ашиглах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгоход 8000-20 000 төгрөг;

21.1.27.иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага нь Зэрлэг амьтан, ургамлын аймгийн ховордсон зүйлийг олон улсын хэмжээнд худалдах тухай конвенцийн хавсралтад орсон ховордсон амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай эд зүйлийг экспортлох буюу импортлох зөвшөөрөл, реэкспортлох буюу далай, тэнгисээс олборлон оруулах зөвшөөрөл, гэрчилгээ олгоход аж ахуйн нэгж, байгууллагаас 260 000-650 000 төгрөг, иргэнээс 100 000-250 000 төгрөг, бэлэг дурсгалын зориулалттай зүйл гаргах зөвшөөрөл олгоход ширхэг тутамд 20 000-50 000 төгрөг;

21.1.28.иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагын Амьтны аймгийн тухай хуулийн 17.3-т заасан амьтны цуглуулгыг судалгаа, шинжилгээний зориулалтаар гадаадад гаргах зөвшөөрөл олгоход 100 000-250 000 төгрөг, бусад зориулалтаар гадаадад гаргах зөвшөөрөл олгоход 300 000-750 000 төгрөг;

21.1.29.хувиргасан амьд организмыг үйлдвэрлэх эрх олгоход 1 200 000-3 000 000 төгрөг, судалгаа, шинжилгээний зориулалтаар хувиргасан амьд организмыг гарган авах, туршилт явуулах эрх олгоход 48 000-120 000 төгрөг;

21.1.30.хувиргасан амьд организм экспортлох, импортлох, дамжин өнгөрүүлэх зөвшөөрөл олгоход 1 200 000-3 000 000 төгрөг.

/Дээрх 21 дүгээр зүйлийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

22 дугаар зүйл.Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны чиглэлээр эрхлэх үйл ажиллагаанд зөвшөөрөл олгоход хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

22.1.Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

22.1.1.их сургууль, дээд сургууль, коллеж байгуулах тусгай зөвшөөрөл олгоход 400 000-1 000 000 төгрөг;

22.1.2.мэргэжлийн ур чадвар эзэмшүүлэх богино хугацааны мэргэжлийн чиг баримжаа олгох сургалт эрхлэх зөвшөөрөл олгоход 160 000-400 000 төгрөг;

22.1.3.магистр, докторын зэрэг олгох сургалт эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 200 000-500 000 төгрөг, зөвшөөрлийг сунгахад 20 000-50 000 төгрөг;

22.1.4.дээд боловсролын байгууллага шинэ мэргэжлээр бакалаврын сургалт

- явуулах тусгай зөвшөөрөл олгоход 120 000-300 000 төгрөг;
- 22.1.5.мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллага байгуулах тусгай зөвшөөрөл олгоход 160 000-400 000 төгрөг;
- 22.1.6.мэргэжлийн боловсрол, сургалтын байгууллагад шинэ мэргэжлээр сургалт явуулах тусгай зөвшөөрөл олгоход 60 000-150 000 төгрөг;
- 22.1.7.боловсролын магадлан итгэмжлэл олгоход 105 000-260 000 төгрөг;
- 22.1.8.дахин магадлан итгэмжлэл олгоход 35 000-85 000 төгрөг;
- 22.1.9.түүх, соёлын хосгүй үнэт зүйлийг бүртгэх, гэрчилгээ олгоход 1000-2000 төгрөг;
- 22.1.10.улсын хэмжээнд үйлчилгээ үзүүлдэг ерөнхий боловсролын сургууль байгуулах зөвшөөрөл олгоход 26 000-65 000 төгрөг;
- 22.1.11.хот, суурин, барилга байгууламж барих, шинээр зам тавих, усан цахилгаан станц байгуулах, ашигт малтмалын хайгуул хийх, ашиглах зэрэг аж ахуйн үйл ажиллагаа явуулахад зориулан газар олгоход археологи, палеонтологийн мэргэжлийн байгууллагаар урьдчилан судалгаа хийлгэж, түүнээс зөвшөөрөл олгоход 40 000-300 000 төгрөг;
- 22.1.12.түүх, соёлын хосгүй үнэт, үнэт дурсгалт зүйлийг улсын хилээр нэвтрүүлэх зөвшөөрөл олгоход 20 000-50 000 төгрөг, шаардлагатай бол хугацааг сунгахад 12 000-30 000 төгрөг.
- /Дээрх 22 дугаар зүйлийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

23 дугаар зүйл.Түлш, эрчим хүчний чиглэлээр эрхлэх үйл ажиллагаанд зөвшөөрөл олгоход хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

- 23.1.Эрчим хүчний эх үүсвэр /нар, салхи, ус болон түлшээр ажилладаг/, шугам сүлжээ барьж байгуулах зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:
- 23.1.1.0.1-5МВт-ын эрчим хүчний эх үүсвэр /нар, салхи, ус болон түлшээр ажилладаг/ барих, угсрах зөвшөөрөл олгоход 12 500 төгрөг;
- 23.1.2.5-100МВт-ын эрчим хүчний эх үүсвэр /нар, салхи, ус болон түлшээр ажилладаг/ барих, угсрах зөвшөөрөл олгоход 25 000 төгрөг;
- 23.1.3.100МВт-аас дээш эрчим хүчний эх үүсвэр /нар, салхи, ус болон түлшээр ажилладаг/ барих, угсрах зөвшөөрөл олгоход 37 500 төгрөг;
- 23.1.4.0.4-35кВ-ын цахилгаан дамжуулах шугам, дэд станцын угсралт, засварын ажлын зөвшөөрөл олгоход 12 500 төгрөг;
- 23.1.5.110-220кВ-ын цахилгаан дамжуулах шугам, дэд станцын угсралт, засварын ажлын зөвшөөрөл олгоход 25 000 төгрөг;
- 23.1.6.220кВ-оос дээш цахилгаан дамжуулах шугам, дэд станцын угсралт, засварын ажлын зөвшөөрөл олгоход 37 500 төгрөг;
- 23.1.7.туршилт тохируулгын ажил, үйлчилгээ эрхлэхэд 12 500 төгрөг;
- 23.1.8.нүүрсээр ажиллах эрчим хүчний эх үүсвэр барьж байгуулах зөвшөөрөл

олгоход 1 МВт тутамд 50 000 төгрөг, сэргээгдэх эрчим хүчний чиглэлээр эрчим хүчний эх үүсвэр, шугам сүлжээ барьж байгуулах зөвшөөрөл олгоход 1МВт тутамд 25 000 төгрөг;

23.1.9.эрчим хүч үйлдвэрлэх, дамжуулах, диспетчерийн зохицуулалт хийх, цахилгаан импортлох, экспортлох, түгээх, хангах, борлуулах үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгоход зөвшөөрөл тус бүрд 1 000 000 төгрөг.

23.2.Зуух, даралтат сав, шугам хоолойн угсралт, засвар үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

23.2.1.0.7-40.0 кгх/см кв. даралттай зуух, даралтат савны засвар, угсралтын ажил эрхлэх зөвшөөрөл олгоход 12 500 төгрөг;

23.2.2.40.0 кгх/см кв-аас дээш даралттай зуух, даралтат савны засвар, угсралтын ажил эрхлэх зөвшөөрөл олгоход 25 000 төгрөг;

23.2.3.0.7-40.0 кгх/см кв. даралттай шугам хоолойн засвар, угсралтын ажил эрхлэх зөвшөөрөл олгоход 12 500 төгрөг;

23.2.4.40.0 кгх/см кв-аас дээш даралттай шугам хоолойн засвар, угсралтын ажил эрхлэх зөвшөөрөл олгоход 25 000 төгрөг.

23.3.Сэргээгдэх эрчим хүчний чиглэлээр олгох тусгай зөвшөөрөлд дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

23.3.1.сэргээгдэх эрчим хүч үйлдвэрлэх этгээдэд цахилгаан, дулаан үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 300 000 төгрөг;

23.3.2.бие даасан үүсгүүрээр сэргээгдэх эрчим хүч үйлдвэрлэгчид эрчим хүчээр зохицуулалттай хангах тусгай зөвшөөрөл олгоход 75 000 төгрөг;

23.3.3.бие даасан үүсгүүрээр сэргээгдэх эрчим хүч үйлдвэрлэгчид эрчим хүчээр зохицуулалтгүй хангах тусгай зөвшөөрөл олгоход 60 000 төгрөг.

/Дээрх 23 дугаар зүйлийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

24 дүгээр зүйл.Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөр эрхлэлтийн чиглэлээр эрхлэх үйл ажиллагаанд зөвшөөрөл олгоход хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

24.1.Нийгмийн хамгаалал, хөдөлмөр эрхлэлтийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

24.1.1.Монгол Улсын иргэдийг гадаадад хөдөлмөр эрхлүүлэхэд зуучлах үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 200 000-500 000 төгрөг;

24.1.2.зуучлах зөвшөөрлийг сунгахад 80 000-200 000 төгрөг;

24.1.3.гадаадаас ажиллах хүч, мэргэжилтэн авахад зуучлах тусгай зөвшөөрөл олгоход 3 200 000-8 000 000 төгрөг;

24.1.4.Засгийн газраас гадаадын иргэнд улсын онц чухал объект гэж тогтоосон газар ажиллах зөвшөөрөл олгоход 340 000-850 000 төгрөг.

/Дээрх 24 дүгээр зүйлийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

25 дугаар зүйл. Үйлдвэрлэл, худалдааны чиглэлээр эрхлэх үйл ажиллагаанд зөвшөөрөл олгоход хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

25.1. Үйлдвэрлэл, худалдааны чиглэлээр эрхлэх үйл ажиллагаанд зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

25.1.1. одон, медаль үйлдвэрлэх зөвшөөрөл олгоход 500 000 төгрөг; /Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/

25.1.2. аж ахуйн нэгж, байгууллага хэрэгцээнээс илүүдэлтэй тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийг худалдах зөвшөөрлийг мэргэжлийн байгуулагаас олгоход 20 000-50 000 төгрөг;

/Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

25.1.3. тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийг тээвэрлэх тээврийн хэрэгслийн зөвшөөрлийг цагдаагийн байгууллагаас олгоход тухай бүр 10000- 25 000 төгрөг.

/Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

25.1.4. тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгсэл үйлдвэрлэх, тэсэлгээний ажил явуулах тусгай зөвшөөрөл олгоход 3 250 000 төгрөг;

25.1.5. ашигт малтмал хайх, ашиглахтай холбогдсон үйл ажиллагаанд дор дурдсан хэмжээгээр:

№	Үйлчилгээний төрөл	Төлбөрийн хэмжээ /төгрөг/	
		Ашигт малтмал хайх тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч	Ашигт малтмал ашиглах тусгай зөвшөөрөл эзэмшигч
1	Тусгай зөвшөөрөл шинээр авахыг хүсч гаргасан өргөдлийг хянан үзэх	250 000	1 000 000
2	Тусгай зөвшөөрөл шилжүүлэх тухай өргөдлийг хянан үзэх	1 500 000	7 000 000
3	Тусгай зөвшөөрлийн хугацааг сунгуулах өргөдлийг хянан үзэх	1 000 000	2 000 000
4	Тусгай зөвшөөрлийг барьцаалах өргөдлийг хянан үзэх	1 000 000	2 000 000
5	Барьцааны гэрээний дагуу тусгай зөвшөөрлийг шилжүүлэх өргөдлийг хянан үзэх	1 000 000	2 000 000
6	Талбай буцааж хүлээлгэн	50 000	500 000

	өгөх өргөдлийг хянан үзэх		
7	Хилийн маргааныг шийдвэрлүүлэх тухай өргөдлийг хянан үзэх	250 000	500 000
8	Үрэгдүүлсэн тусгай зөвшөөрлийг нөхөн олгох	200 000	250 000
9	Нэмэлт өргөдлийг хянан үзэх	200 000	1 000 000

25.1.6.тамхи импортлох тусгай зөвшөөрлийг олгох, сунгахад 14 000 000 төгрөг;

25.1.7.төмөрлөг боловсруулах, машины үйлдвэрлэл эрхлэх зөвшөөрөл олгоход 200 000-500 000 төгрөг;

/Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

25.1.8.үйлдвэрлэл, технологийн паркийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгоход 80 000-200 000 төгрөг;

/Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

25.1.9.үнэт металл, эрдэнийн чулуугаар эдлэл хийх үйлдвэрлэл эрхлэх зөвшөөрөл олгоход 800 000-2 000 000 төгрөг.

/Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

25.1.10.газрын тосны үйл ажиллагаа эрхлэхэд дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураах:

25.1.10.а.газрын тосны бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 5 000 000 төгрөг;

/Энэ дэд заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

25.1.10.б.газрын тосны бүтээгдэхүүний бөөний худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр:

25.1.10.б.1.автобензин, дизель түлш, онгоцны түлшний худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 50 000 000 төгрөг;

25.1.10.б.2.хийн түлшний худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 1 000 000 төгрөг;

25.1.10.б.3.жижиглэн савласан /220гр-500гр/ газрын тосны шингэрүүлсэн хийн бөөний худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 100 000 төгрөг.

/Энэ дэд заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

26 дугаар зүйл.Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн чиглэлээр эрхлэх үйл ажиллагаанд зөвшөөрөл олгоход хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

26.1.Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэрийн чиглэлээр эрхлэх үйл ажиллагаанд тусгай зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

26.1.1.тамхины ургамал тарих, тамхи үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 7 500 000 төгрөг, тусгай зөвшөөрлийн хугацаа сунгахад 4 500 000 төгрөг;

26.1.2.спирт үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 200 000 000 төгрөг, тусгай зөвшөөрлийн хугацаа сунгахад 100 000 000 төгрөг;

26.1.3.архи үйлдвэрлэх, импортлох тусгай зөвшөөрөл олгоход 100 000 000 төгрөг, тусгай зөвшөөрлийн хугацаа сунгахад 50 000 000 төгрөг;

26.1.4.шар айраг үйлдвэрлэх, импортлох тусгай зөвшөөрөл олгоход 50 000 000 төгрөг, тусгай зөвшөөрлийн хугацаа сунгахад 25 000 000 төгрөг;

26.1.5.дарс үйлдвэрлэх, импортлох тусгай зөвшөөрөл олгоход 20 000 000 төгрөг, тусгай зөвшөөрлийн хугацаа сунгахад 10 000 000 төгрөг

26.1.6.таримал ургамлын үр үйлдвэрлэх зөвшөөрөл олгоход 50 000-125 000 төгрөг;

26.1.7.малын эм, эмнэлгийн хэрэгслийг үйлдвэрлэх, импортлох, тусгай зөвшөөрөл олгоход 240 000-600 000 төгрөг;

26.1.8.ургамал хамгаалахад ашиглах бодисыг импортлох, худалдах тусгай зөвшөөрөл олгоход 8000-20 000 төгрөг;

26.1.9.малын гүн хөлдөөсөн үр, хөврөл үрийг үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд нэвтрүүлэх, үржлийн сайжруулагч мал импортлох, экспортлох тусгай зөвшөөрөл олгох, тусгай зөвшөөрлийн хугацаа сунгахад 80 000-200 000 төгрөг.

26.2.Үржлийн мал экспортод гаргах лиценз олгоход малын тоо толгой тутмаас дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

26.2.1.цэвэр үүлдрийн адуу 80 000-200 000 төгрөг;

26.2.2.үржлийн бусад адуу 60 000-150 000 төгрөг;

26.2.3.цэвэр үүлдрийн үржлийн үхэр 60 000-150 000 төгрөг;

26.2.4.үржлийн бусад үхэр 40 000-100 000 төгрөг;

26.2.5.цэвэр үүлдрийн гахай 7 200-18 000 төгрөг;

26.2.6.хонь 24 000-60 000 төгрөг;

26.2.7.ямаа 24 000-60 000 төгрөг;

26.2.8.тэмээ 120 000-300 000 төгрөг.

26.3.Малын гүн хөлдөөсөн үр, хөврөл үр, бичил биетний өсгөвөр экспортод гаргахад дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

26.3.1.үржлийн малын гүн хөлдөөсөн үр, хөврөл үр 10000-25 000 төгрөг;

26.3.2.мал эмнэлгийн зориулалттай вакцин, бусад бичил биетний өсгөвөр 52 000-130 000 төгрөг.

/Дээрх 26 дугаар зүйлийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

27 дугаар зүйл. Эрүүл мэндийн чиглэлээр эрхлэх үйл ажиллагаанд зөвшөөрөл олгоход хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

27.1. Эрүүл мэндийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

27.1.1. эм, эмнэлгийн хэрэгсэл, багаж, тоног төхөөрөмж, протез, ортопед үйлдвэрлэх, худалдах, импортлох тусгай зөвшөөрөл олгоход 44 000-110 000 төгрөг;

27.1.2. мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөлөх эм үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 200 000 төгрөг, мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт эмийн худалдаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 50 000 төгрөг;

27.1.3. мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөлөх эм, бодис, тэдгээрийн түүхий эдийг Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 500 000 төгрөг, хугацааг сунгахад 200 000 төгрөг;

27.1.4. эмнэлгийн тусламж үзүүлэх бүх төрлийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 120 000-400 000 төгрөг;

27.1.5. биологийн идэвхт үйлчилгээтэй бүтээгдэхүүнийг импортлох, үйлдвэрлэх, ханган нийлүүлэх үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 40 000-100 000 төгрөг;

27.1.6. өвчнийг оношлох, эмчлэх, өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх шинэ арга турших, нэвтрүүлэх зөвшөөрөл олгоход 8000-20 000 төгрөг.

27.2. Өвчин үүсгэгч нян, түүний хорыг өсгөвөрлөх, үржүүлэх, хадгалах, нөөцлөх, тээвэрлэх, худалдах, улсын хилээр нэвтрүүлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

27.2.1. импортын лиценз олгоход 6000-12 500 төгрөг;

27.2.2. экспортын лиценз олгоход 6000-12 500 төгрөг.

27.3. Ахуйн шавж, мэрэгч устгах, халдваргүйжүүлэх үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 20 000-50 000 төгрөг хураана.

27.4. Эмнэлгийн мэргэжилтэнд эмчлэх, сувилах, эм барих зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

27.4.1. анагаах ухааны боловсрол олгох тусгай зөвшөөрөл бүхий сургууль төгссөн их эмчид хоёр жилийн хугацаатай мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгоход 4000-10000 төгрөг;

27.4.2. мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийн шалгалт өгч тэнцсэн эм зүйч, эм найруулагч, хүний бага эмч, эх баригч, сувилагч болон энэ хуулийн 27.4.1-д заасан зөвшөөрлөөр хоёр жил ажилласан эмчид 5 жилийн хугацаатай мэргэжлийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгоход 2000-5000 төгрөг;

27.4.3. анагаах ухааны болон эм зүй, сувилахуйн боловсрол эзэмшсэн, мэргэжлийн шалгалт өгч тэнцсэн гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүнд эмчлэх, эм барих, сувилахуйн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг 5 хүртэл жилийн

хугацаагаар олгоход 120 000-400 000 төгрөг.

/Дээрх 27 дугаар зүйлийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

28 дугаар зүйл.Барилга, хот байгуулалтын чиглэлээр эрхлэх үйл ажиллагаанд зөвшөөрөл олгоход хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

28.1.Барилга, хот байгуулалтын чиглэлээр эрхлэх үйл ажиллагаанд тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

28.1.1.барилга байгууламжийн зураг төсөл боловсруулах тусгай зөвшөөрөл олгоход 200 000-500 000 төгрөг;

28.1.2.цамхаг, тулгуур, түшиц хана, яндан, антенна, цутгамал болон угсармал барилга, газар дээрх ба доорх тусгай зориулалтын барилга, инженерийн болон цахилгааны гол магистрал шугам, хий болон нефтийн агуулах, шатахуун түгээх байгууламжийн тоног төхөөрөмжийн угсралт, усны барилга байгууламжийн ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 1 000 000-2 500 000 төгрөг, тусгай зөвшөөрлийн хугацаа сунгахад 800 000-2 000 000 төгрөг;

28.1.3.барилгын материалын үйлдвэрлэл эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 40 000-100 000 төгрөг;

28.1.4.өргөх байгууламж, түүний эд ангийн үйлдвэрлэл, угсралт, засвар үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 80 000-350 000 төгрөг;

28.1.5.нийтийн аж ахуйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 400 000-1 000 000 төгрөг;

28.1.6.цамхаг, тулгуур, түшиц хана зэрэг 30 метрээс дээш өндөр, 60 метрээс дээш алгасалттай байгууламж, 16–аас дээш давхар барилгын зураг төсөл боловсруулах, барилга угсралтын ажил гүйцэтгэх тухайн барилга байгууламжид зөвшөөрөл олгоход 960 000-2 400 000 төгрөг;

28.1.7.геодези, зураг зүйн үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэх зөвшөөрөл олгоход 200 000-500 000 төгрөг;

28.1.8.хүн амын нутагшил, суурьшлын хөгжлийн төсөл, бүс нутгийн хөгжлийн төсөв, хот, тосгоны хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөө, үе шатны бусад зураг төслийг боловсруулах мэргэжлийн байгууллагын зөвшөөрөл олгоход 360 000-900 000 төгрөг.

28.1.9.барилгын засвар үйлчилгээ, орчны тохижилт, түүх, соёлын барилга, мод ба өрөгт бүтээцэн барилга, барилгын өргөтгөл шинэтгэл, барилгын доторх инженер, цахилгаан хангамж, гал, холбоо дохиоллын ажил, үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 200 000-500 000 төгрөг, тусгай зөвшөөрлийн хугацаа сунгахад 80 000-200 000 төгрөг.

/Дээрх 28 дугаар зүйлийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

29 дүгээр зүйл.Зам, тээвэр, аялал жуулчлалын чиглэлээр эрхлэх үйл ажиллагаанд зөвшөөрөл олгоход хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

29.1.Зам, тээвэр, аялал, жуулчлалын чиглэлээр эрхлэх үйл ажиллагаанд тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

29.1.1.төмөр замын суурь бүтэц барих, ашиглах тусгай зөвшөөрөл олгоход 2 000 000-5 000 000 төгрөг;

29.1.2.төмөр замын суурь бүтэц, хөдлөх бүрэлдэхүүнийг үйлдвэрлэх, угсрах засварлах тусгай зөвшөөрөл олгоход 2 000 000-5 000 000 төгрөг;

29.1.3.төмөр замын тээвэрлэлтийн үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 6 400 000-16 000 000 төгрөг;

29.1.4.хатуу хучилттай авто зам барих тусгай зөвшөөрөл олгоход 400 000-1 000 000 төгрөг;

29.1.5.энэ хуулийн 29.1.4-т зааснаас бусад авто зам, замын байгууламж барих тусгай зөвшөөрөл олгоход ангилал тус бүр нь 120 000-300 000 төгрөг, авто зам, гүүр засварлах, арчлах зөвшөөрөл олгоход 120 000-300 000 төгрөг;

29.1.6.автотээврийн хэрэгсэлд техникийн хяналтын үзлэг хийх ажил эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 112 000-280 000 төгрөг;

29.1.7.агаарын хөлгөөр нислэгийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл олгоход 60 000-150 000 төгрөг;

29.1.8. нислэгт тэнцэх чадварын гэрчилгээ олгоход 16 000-40 000 төгрөг;

29.1.9.усан замын тээврийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр:

29.1.9.а.дунд оврын хөлөг онгоцонд 140 000-350 000 төгрөг;

29.1.9.б.бага оврын усан онгоцонд 80 000-200 000 төгрөг;

29.1.9.в.жижиг оврын моторт завинд 40 000-100 000 төгрөг.

29.1.10.тээврийн хэрэгслийн улсын дугаар үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 580 000-1 450 000 төгрөг;

29.1.11.байнгын үйл ажиллагаатай аэродромыг улсын бүртгэлд бүртгэхэд 18 000-44 000 төгрөг.

/Дээрх 29 дүгээр зүйлийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

30 дугаар зүйл.Мэдээлэл, харилцаа холбоо, технологийн чиглэлээр эрхлэх үйл ажиллагаанд зөвшөөрөл олгоход хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

30.1.Харилцаа холбооны сүлжээ, дэд бүтэц байгуулах, эзэмших, ашиглах тусгай зөвшөөрөл олгоход 200 000 төгрөгийн тэмдэгтийн хураамж хураана.

30.2.Харилцаа холбооны үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

30.2.1.ярианы үйлчилгээ эрхлэхэд 1 000 000 төгрөг;

30.2.2.интернэт, өгөгдөл дамжуулах үйлчилгээ эрхлэхэд 40 000-100 000 төгрөг;

30.2.3.телевиз, радиогийн олон суваг дамжуулах үйлчилгээ эрхлэхэд 32 000-80

000 төгрөг;

30.2.4. шуудангийн үйлчилгээ эрхлэхэд 20 000-50 000 төгрөг;

30.2.5. харилцаа холбооны сүлжээ, дэд бүтцийн суурилуулалт, засвар үйлчилгээ эрхлэхэд 20 000-50 000 төгрөг;

30.2.6. дамжуулан хүргэх, нэмэлт үйлчилгээ эрхлэхэд 12 000-30 000 төгрөг.

30.3. Контентийн үйлчилгээ эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

30.3.1. телевизийн өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэхэд нийслэлд 20 000-50 000 төгрөг, аймагт 15 000-20 000 төгрөг;

30.3.2. радио өргөн нэвтрүүлгийн үйлчилгээ эрхлэхэд нийслэлд 15 000-40 000 төгрөг, аймагт 6000-15 000 төгрөг;

30.3.3. кабелийн сувгийн үйлчилгээ эрхлэхэд нийслэлд 20 000-50 000 төгрөг, аймагт 10000-20 000 төгрөг;

30.3.4. тусгай дугаар ашигласан мэдээлэл, лавлагааны үйлчилгээ эрхлэхэд 10000-20 000 төгрөг;

30.3.5. контент агрегаторын үйлчилгээ эрхлэхэд 20 000-50 000 төгрөг.

30.4. Бүртгэлийн гэрчилгээ олгоход 10000-20 000 төгрөгийн тэмдэгтийн хураамж хураана.

30.5. Радио давтамж, радио давтамжийн зурвас ашиглах тусгай зөвшөөрөл олгоход 10000-25 000 төгрөгийн тэмдэгтийн хураамж хураана.

/Дээрх 30 дугаар зүйлийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

31 дүгээр зүйл. Хэмжил зүйн чиглэлээр эрхлэх үйл ажиллагаанд зөвшөөрөл олгоход хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

31.1. Хэмжих хэрэгслийг үйлдвэрлэх, суурилуулах, засварлах, худалдах тусгай зөвшөөрөл олгоход 200 000-500 000 төгрөгийн тэмдэгтийн хураамж хураана.

/Дээрх 31 дүгээр зүйлийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

32 дугаар зүйл. Мэргэжлийн хяналтын байгууллагаас зөвшөөрөл олгоход хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

32.1. Монгол Улсын хилээр нэвтрүүлэх амьтан, ургамал, тэдгээрийн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнд экспортын болон импортын гэрчилгээ, импортын мэдэгдэл олгоход 4000-10000 төгрөгийн тэмдэгтийн хураамж хураана.

/Дээрх 32 дугаар зүйлийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

33 дугаар зүйл. Гал түймрийн улсын хяналтыг хэрэгжүүлэх чиглэлээр зөвшөөрөл олгоход хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

33.1. Гал түймрийн улсын хяналтыг хэрэгжүүлэх чиглэлээр зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

33.1.1.галын аюултай /газрын тосны бүтээгдэхүүн, шатамхай хий, шингэн/ болон тэсэрч дэлбэрэх бодис, материал хадгалах, ашиглахад галын аюулгүй байдлын зөвшөөрөл олгоход:

33.1.1.а.нефтийн бүтээгдэхүүн, шатдаг хийн агуулахад:

№	Нефтийн бүтээгдэхүүн, шатдаг хийн агуулахын багтаамж /куб.метр/	Хураамжийн доод хэмжээ /төгрөгөөр/	Хураамжийн дээд хэмжээ /төгрөгөөр/
1	2000, түүнээс доош	120 000	300 000
2	2001-10000	200 000	500 000
3	10001-20000	280 000	700 000
4	20001-50000	320 000	800 000
5	50001-ээс дээш	400 000	1 000 000

33.1.1.б.шатахуун болон хий түгээх станцад 40 000-100 000 төгрөг;

33.1.1.в.шатдаг хий жижиглэн борлуулахад 6000-12 500 төгрөг;

33.1.1.г.тэсэрч дэлбэрэх бодис, материал ашиглахад 120 000-300 000 төгрөг;

33.1.2.барилга, байгууламжийг шинээр барих зураг төсөлд хяналт хийн зөвшөөрөл олгоход:

№	Барилга байгууламжийн багтаамж, куб метр	Хураамжийн доод хэмжээ /төгрөгөөр/	Хураамжийн дээд хэмжээ /төгрөгөөр/
1	3000 хүртэл	20 000	50 000
2	3001-10000	40 000	100 000
3	10001-ээс дээш	60 000	150 000

33.1.3. барилгын өргөтгөл болон хийц бүтээц, цахилгааны эх үүсвэр, шугам сүлжээний зураг төсөлд хяналт хийн зөвшөөрөл олгоход 20 000-50 000 төгрөг;

33.1.4.Галын аюулгүй байдлын тухай хуулийн 16.1.7-д заасны дагуу ажлын байрны галын аюулгүй байдлын дүгнэлт гаргахад 5000-12 500 төгрөг.

/Дээрх 33 дугаар зүйлийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

34 дүгээр зүйл.Цацраг идэвхт ашигт малтмал, цөмийн энергийн чиглэлээр зөвшөөрөл олгоход хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

34.1.Цацраг идэвхт ашигт малтмал, цөмийн энергийн чиглэлээр зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

34.1.1.цөмийн төхөөрөмж барих, өөрчлөх, шинэчлэх, ашиглалтаас гаргах тусгай зөвшөөрөл олгоход 100 000 000 төгрөг;

/Энэ заалтад 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөлт оруулсан/

34.1.2.цөмийн төхөөрөмж ашиглах тусгай зөвшөөрөл олгоход 550 000 000 төгрөг;

/Энэ заалтад 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөлт оруулсан/

34.1.3.цөмийн бодис эзэмших, ашиглах, худалдах тусгай зөвшөөрөл олгоход 80 000 000 төгрөг;

34.1.4.цөмийн бодис импортлох, экспортлох, тээвэрлэх, хаягдлыг булшлах тусгай зөвшөөрөл олгоход 8 500 000 төгрөг;

34.1.5.цацраг идэвхт ашигт малтмал экспортлох, хаягдлыг булшлах тусгай зөвшөөрөл олгоход 250 000 000 төгрөг;

/Энэ заалтад 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөлт оруулсан/

34.1.6.цацраг идэвхт ашигт малтмалын хайгуулын үйл ажиллагаатай холбоотой тусгай зөвшөөрөл олгоход 5 000 000 төгрөг;

/Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/

34.1.7.цацраг идэвхт ашигт малтмалын олборлолтын үйл ажиллагаатай холбоотой тусгай зөвшөөрөл олгоход 15 000 000 төгрөг;

/Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/

34.1.8.цацраг идэвхт ашигт малтмал ашиглах, ашигт малтмалын боловсруулалтын үйл ажиллагаатай холбоотой тусгай зөвшөөрөл олгоход 20 000 000 төгрөг;

/Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/

34.1.9.цацраг идэвхт ашигт малтмалыг импортлохтой холбоотой тусгай зөвшөөрөл олгоход 250 000 000 төгрөг.

/Энэ заалтад 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөлт оруулсан/

34.1.10.цацраг идэвхт ашигт малтмал тээвэрлэх, ашиглалтын дараа газар сэргээх тусгай зөвшөөрөл олгоход 10 000 000 төгрөг.

/Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар нэмсэн/

34.2.Цацрагийн үүсгүүрийг ашиглах, хадгалах, тээвэрлэх үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

34.2.1.рентген төхөөрөмжөөс бусад цацрагийн үүсгүүрийг ашиглах, хадгалах, тээвэрлэх үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход:

Цацрагийн үүсгүүр ийн ангилал	Тоо ширхэг	Хураамжийн хэмжээ /төгрөгөөр/
Ангилал 1-ийн үүсгүүр	1-10	350 000
	10-20 хүртэл	550 000
	20-иос дээш	750 000
Ангилал 2-ын үүсгүүр	1-10	300 000

	10-20 хүртэл	500 000
	20-иос дээш	700 000
Ангилал 3-ын үүсгүүр	1-10	250 000
	10-20 хүртэл	450 000
	20-иос дээш	650 000
Ангилал 4-ийн үүсгүүр	1-10	200 000
	10-20 хүртэл	400 000
	20-иос дээш	600 000
Ангилал 5-ын үүсгүүр	1-10	150 000
	10-20 хүртэл	350 000
	20-иос дээш	550 000

34.2.2. рентген төхөөрөмжийг ашиглах, хадгалах, тээвэрлэх үйл ажиллагаа эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход:

Рентген төхөөрөмж	Тоо ширхэг	Хураамжийн хэмжээ /төгрөгөөр/
1-р бүлэг	1-3	100 000
	4-6	300 000
	6-аас дээш	400 000
2-р бүлэг	1-3	300 000
	4-6	400 000
	6-аас дээш	600 000

/Энэ хэсгийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

35 дугаар зүйл. Аймаг, нийслэл, сум, дүүрэг дэх төрийн захиргааны байгууллага, Засаг даргаас зөвшөөрөл олгоход хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

35.1. Аймаг, нийслэл, сум, дүүрэг дэх төрийн захиргааны байгууллага, Засаг даргаас тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрөл олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

35.1.1. улсын хэмжээний үйлчилгээтэй болон гадаадын хөрөнгө оруулалттай эрүүл мэндийн байгууллагаас бусад эрүүл мэндийн байгууллага байгуулах зөвшөөрлийг аймаг, нийслэлийн Засаг дарга олгоход 120 000-400 000 төгрөг;

35.1.2. гадаадын хөрөнгө оруулалттай хуулийн этгээдээс бусад этгээдэд эмчилгээний гоо заслын үйлчилгээ үзүүлэх тусгай зөвшөөрлийг аймаг, нийслэлийн Засаг дарга олгоход 200 000-500 000 төгрөг;

35.1.3. ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэг байгуулах зөвшөөрлийг олгоход 150 000-250 000 төгрөг;

35.1.4. агаарт бохирдуулах бодис гаргадаг, физикийн хортой нөлөөлөл үзүүлдэг үйлдвэрлэл эрхлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 200 000-500 000 төгрөг;

35.1.5. тамхи худалдах тусгай зөвшөөрөл олгоход 100 000-250 000 төгрөг;

35.1.6. ус хэрэглэгчид газрын доорх ус ашиглалтын цооног өрөмдөх зөвшөөрөл олгоход 96 000-240 000 төгрөг;

- 35.1.7.ус ашиглагчтай гэрээ байгуулж, 100 шоо метрээс бага ус ашиглуулах гэрчилгээ олгоход гэрээний жил тутамд 32 000-80 000 төгрөг, гэрээг сунгахад 20 000-50 000 төгрөг;
- 35.1.8.усны барилга байгууламж гэрээгээр эзэмших, ашиглах эрх олгох, эрх сунгахад 40 000-100 000 төгрөг;
- 35.1.9.ан амьтныг эзэмших зөвшөөрөл олгоход 48 000-120 000 төгрөг;
- 35.1.10.нэн ховор, ховор амьтныг судалгаа, шинжилгээ, соёл, урлаг, гоо зүйн зориулалтаар /ажиглаж судлах, тэмдэг тавих, зурах, зураг авах зэрэг хэлбэрээр/ амьтныг гэмтээлгүйгээр амьдрах орчныг нь алдагдуулалгүйгээр ашиглах зөвшөөрөл олгоход 40 000-100 000 төгрөг;
- 35.1.11.хөрс бүрдүүлэх, байгалийг ариутгах, ургамалд тоос хүртээх зэрэгт амьтны амьдралын үйл ажиллагааны хэрэгтэй чанарыг ашиглахдаа амьтанд гэмтэл учруулахгүйгээр гүйцэтгэх ба ийм хэлбэрээр амьтныг ашиглах зөвшөөрлийг олгоход 8000-20 000 төгрөг;
- 35.1.12.ан амьтан, ургамал тэдгээрийн гаралтай түүхий эдийг худалдах иргэн, хуулийн этгээдэд суман дахь байгаль хамгаалагч гарал үүслийн тодорхойлолт олгоход 1000-5000 төгрөг;
- 35.1.13.үйлдвэрлэлийн зориулалтаар агнуурын ан амьтан агнах, барих гэрээ байгуулахад 400 000-1 000 000 төгрөг;
- 35.1.14.мал бүхий иргэн, хуулийн этгээдээс төв суурин газарт борлуулах зорилгоор оруулж байгаа олон тооны мал, мах бэлтгэхэд гарал үүслийн гэрчилгээ олгоход 0-10 толгой мал бол 1000-5000 төгрөг, 10-аас дээш тооны толгой мал бол 1000-5000 төгрөг дээр 10-аас дээш тооны малын толгой тутамд 50-100 төгрөг нэмж;
- 35.1.15.ховор ургамлыг ахуйн болон судалгаа, шинжилгээний зориулалтаар ашиглах зөвшөөрөл олгоход килограмм тутамд 1200-3000 төгрөг;
- 35.1.16.элбэг ургамлыг үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглах зөвшөөрөл олгоход 1000-2000 төгрөг;
- 35.1.17.элбэг ургамлыг гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүн, хуулийн этгээд түүж бэлтгэхэд нойтон жингийн килограмм тутамд 4000-10000 төгрөг;
- 35.1.18.ойн дагалт нөөцийг ашиглах эрхийн бичиг олгоход 0-10 килограмм бол 1000-2000 төгрөг, 10 килограммаас дээш бол 10 килограммаас дээш тооцсон хэмжээний килограмм тутамд 50-100 төгрөг нэмж;
- 35.1.19.мал эмнэлэг, үржлийн ажил, үйлчилгээг хувиараа эрхлэх, малын үр, үр хөврөл, мал эмнэлгийн зориулалттай эм бэлдмэл үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг хоёр буюу түүнээс дээш сум, дүүргийн нутагт явуулахад зохих байгууллагын дүгнэлтийг үндэслэн хуулийн этгээдэд олгоход 200 000-500 000 төгрөг, иргэнд 160 000-400 000 төгрөг;
- 35.1.20.мал эмнэлэг, үржлийн ажил, үйлчилгээг хувиараа эрхлэх, малын үр, үр хөврөл, мал эмнэлгийн зориулалттай эм бэлдмэл үйлдвэрлэх үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийг сум, дүүргийн нутагт явуулахад зохих байгууллагын дүгнэлтийг үндэслэн сум, дүүргийн Засаг дарга олгоход 80 000-200 000 төгрөг;

35.1.21.мал, түүний үржлийн чанар, ашиг шим, эрүүл мэнд болон малын гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүнд үзлэг, шинжилгээ хийж гарал үүсэл, чанарыг тодорхойлон гэрчилгээ олгоход 2000-5000 төгрөг;

35.1.22.рашаан ашиглах, савлах зөвшөөрөл олгоход 125 000-320 000 төгрөг.

35.2.Согтууруулах ундаа худалдах, түүгээр үйлчлэх тусгай зөвшөөрлийг аймаг, нийслэлийн Засаг дарга олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

35.2.1.спиртийн өндөр агууламжтай согтууруулах ундаа худалдах тусгай зөвшөөрөл олгоход нийслэлд 400 000-1 000 000 төгрөг, аймгийн төвийн суманд 240 000-600 000 төгрөг, бусад суманд 120 000-300 000 төгрөг, тусгай зөвшөөрлийн хугацаа сунгахад нийслэлд 120 000-300 000 төгрөг, аймгийн төвийн суманд 80 000-200 000 төгрөг, бусад суманд 40 000-100 000 төгрөг;

35.2.2.спиртийн сул агууламжтай согтууруулах ундаа худалдах тусгай зөвшөөрөл олгоход нийслэлд 120 000-300 000 төгрөг, аймгийн төвийн суманд 80 000-200 000 төгрөг, бусад суманд 40 000-100 000 төгрөг, тусгай зөвшөөрлийн хугацаа сунгахад нийслэлд 40 000-100 000 төгрөг, аймгийн төвийн суманд 30 000-70 000 төгрөг, бусад суманд 16 000-40 000 төгрөг;

35.2.3.спиртийн өндөр агууламжтай согтууруулах ундаагаар үйлчлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход нийслэлд 600 000-1 500 000 төгрөг, аймгийн төвийн суманд 320 000-800 000 төгрөг, бусад суманд 200 000-500 000 төгрөг, тусгай зөвшөөрлийн хугацаа сунгахад нийслэлд 200 000-500 000 төгрөг, аймгийн төвийн суманд 160 000-400 000 төгрөг, бусад суманд 80 000-200 000 төгрөг;

35.2.4.спиртийн сул агууламжтай согтууруулах ундаагаар үйлчлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход нийслэлд 300 000-750 000 төгрөг, аймгийн төвийн суманд 160 000-400 000 төгрөг, бусад суманд 100 000-250 000 төгрөг, тусгай зөвшөөрлийн хугацаа сунгахад нийслэлд 160 000-400 000 төгрөг, аймгийн төвийн суманд 80 000-200 000 төгрөг, бусад суманд 50 000-120 000 төгрөг.

35.3.Энэ хуулийн 35.2.1-д заасан тэмдэгтийн хураамж төлөгчид мөн хуулийн 35.2.2 дахь заалт, энэ хуулийн 35.2.3-т заасан тэмдэгтийн хураамж төлөгчид мөн хуулийн 35.2.4 дэх заалт тус тус хамаарахгүй.

35.4.Сүүн бүтээгдэхүүнээр нэрсэн шимийн архи үйлдвэрлэх тусгай зөвшөөрөл олгоход 40 000-100 000 төгрөгийн тэмдэгтийн хураамж хураана.

35.5.Бэлтгэсэн мод, модон материалд гарал үүслийн гэрчилгээ олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

35.5.1.мод, модон түүхий эдийн гарал үүслийн гэрчилгээ олгоход:

Хураамжийн хэмжээ г тооцох нэгж	Хураамжийн доод хэмжээ /төгрөгөөр/	Хураамжийн дээд хэмжээ /төгрөгөөр/
6 м ³ хүртэл	1000	3000
6-10 м ³ хүртэл	1500	4500
10-20 м ³ хүртэл	2000	6000
20-60 м ³ хүртэл	5000	15000

35.5.2.ойгоос хэрэглээний мод бэлтгэх эрхийн бичиг олгоход :

Хураамжийн хэмжээ г тооцох нэгж	Хураамжийн доод хэмжээ /төгрөгөөр/	Хураамжийн дээд хэмжээ /төгрөгөөр/
8 м ³ хүртэл	1500	4500
8-10м ³ хүртэл	2000	6000
10-20м ³ хүртэл	3500	10500
20-30м ³ хүртэл	5000	15000

35.5.3.ойгоос түлээ бэлтгэх эрхийн бичиг олгоход:

Хураамжийн хэмжээ г тооцох нэгж	Хураамжийн доод хэмжээ /төгрөгөөр/	Хураамжийн дээд хэмжээ /төгрөгөөр/
0-10 м ³	1000	3000
10-20 м ³	1200	3600
20-30 м ³	1500	4500

35.5.4.арчилгаа, цэвэрлэгээний журмаар бэлтгэсэн модонд гарал үүслийн гэрчилгээ олгоход 0-10 куб метр бол 1000-2000 төгрөг, 10 куб метрээс дээш бол 1000-2000 төгрөг дээр 10-аас дээш сийрэг куб метр тутамд 100-150 төгрөг нэмж;

35.5.5.ойгоос бэлтгэсэн гуалин, шургааг, дүнс, зүсмэл материалыг өөр аймаг, сум, хот, суурингийн хооронд тээвэрлэх, худалдах, мод, модон материалын гарал үүслийн гэрчилгээ олгоход 0-10 куб метр бол 1000-2000 төгрөг, 10 куб метрээс дээш бол 1000-2000 төгрөг дээр 10-аас дээш куб метр тутамд 100-150 төгрөг нэмж.

/Дээрх 35 дугаар зүйлийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

36 дугаар зүйл.Шинэ бүтээл, бүтээгдэхүүний загварын патент, ашигтай загвар, барааны тэмдэг, газар зүйн заалтад гэрчилгээ олгох, зохиогчийн эрхийн бүтээлийг бүртгэж гэрчилгээ олгох, патентыг хүчинтэй байлгах, барааны тэмдгийн гэрчилгээний хүчинтэй байх хугацааг сунгах, лицензийн гэрээг бүртгэхэд хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

36.1.Шинэ бүтээл, бүтээгдэхүүний загварын патент, ашигтай загвар, барааны тэмдэг, газар зүйн заалтын гэрчилгээ олгох, зохиогчийн эрхийн бүтээл болон зохиогчийн эрхэд хамаарах эрхийн бүтээлийг бүртгэж гэрчилгээ олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

36.1.1.шинэ бүтээлийн патент олгоход 2500 төгрөг;

36.1.2.бүтээгдэхүүний загварын патент олгоход 2500 төгрөг;

36.1.3.ашигтай загварын гэрчилгээ олгоход 2500 төгрөг;

36.1.4.барааны тэмдгийн гэрчилгээ олгоход 2500 төгрөг;

36.1.5.газар зүйн заалтын гэрчилгээ олгоход 2500 төгрөг;

36.1.6. зохиогчийн эрхийн бүтээл болон зохиогчийн эрхэд хамаарах эрхийн бүтээлийг улсын бүртгэлд бүртгэж, гэрчилгээ олгоход 2500 төгрөг.

36.2. Шинэ бүтээлийн патентыг хүчинтэй байлгахад дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

36.2.1. эхний 3 жилд 10000 төгрөг;

36.2.2. 4-6 жилд 20 000 төгрөг;

36.2.3. 7-10 жилд 30 000 төгрөг;

36.2.4. 11-15 жилд 40 000 төгрөг;

36.2.5. 16-20 жилд 50 000 төгрөг.

36.3. Бүтээгдэхүүний загварын патентыг хүчинтэй байлгахад дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

36.3.1. эхний 3 жилд 10000 төгрөг;

36.3.2. 4-6 жилд 20 000 төгрөг;

36.3.3. 7-10 жилд 30 000 төгрөг.

36.4. Барааны тэмдгийн гэрчилгээний хүчинтэй байх хугацааг 10 жилээр сунгахад 20 000 төгрөгийн тэмдэгтийн хураамж хураана.

36.5. Патент олгосон шинэ бүтээл, бүтээгдэхүүний загвар, гэрчилгээ олгосон ашигтай загвар, барааны тэмдгийг бусдад ашиглуулах болон технологи дамжуулах лицензийн гэрээг бүртгэхэд 2000 төгрөгийн тэмдэгтийн хураамж хураана.

/Дээрх 36 дугаар зүйлийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

37 дугаар зүйл. Оюуны өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчөөр ажиллах зөвшөөрөл олгоход хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

37.1. Оюуны өмчийн итгэмжлэгдсэн төлөөлөгчөөр ажиллах иргэн, хуулийн этгээдийг шалгаруулж, зөвшөөрөл олгоход 40 000-100 000 төгрөгийн тэмдэгтийн хураамж хураана.

/Дээрх 37 дугаар зүйлийг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөн найруулсан/

38 дугаар зүйл. Эд хөрөнгө өмчлөх эрх, түүнтэй холбоотой эд хөрөнгийн бусад эрхийн улсын бүртгэлийн үйлчилгээнд хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

38.1. Эд хөрөнгө өмчлөх эрх, түүнтэй холбоотой эд хөрөнгийн бусад эрхийн улсын бүртгэл хийх үйлчилгээнд дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

38.1.1. шинээр бий болсон үл хөдлөх эд хөрөнгө өмчлөх эрхийг түүний шинээр бий болсныг нотлох баримт бичгийг үндэслэн бүртгэхэд тухайн үл хөдлөх эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлд тусгах үнийн 0.01 хувиар;

~~38.1.2. баригдаж дуусаагүй барилга, байгууламж өмчлөх эрхийг газар эзэмшиж, ашиглах эрхийн гэрчилгээг үндэслэн, иргэний өмчийн газар дээр баригдаж байгаа бол газар өмчлөх эрхийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээ, тухайн газрыг өмчлөгч иргэний зөвшөөрлийг үндэслэн эрхийн улсын бүртгэлд бүртгэхэд 25 000 төгрөг;~~ /Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар

хүчингүй болсонд тооцсон/

38.1.3.төрөөс үнэ төлбөргүй хувьчилсан газар болон орон сууцны өмчлөх эрхийг баталгаажуулахад 4 000 төгрөг;

/Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/

38.1.4.эрхийн ульсн бүртгэлд нэмэлт, өөрчлөлт оруулахад:

Нэмэлт, өөрчлөлт оруулах үндэслэл	Өмчлөх эрхийг шилжүүлж байгаа гэрээний үнийн дүн /төгрөгөөр/	Хураамжийн хэмжээ /төгрөгөөр/
Үл хөдлөх эд хөрөнгө гэрээ, хэлцлийн үндсэн дээр бусдын өмчлөлд шилжихэд	10 000 000 хүртэл 10 000 001-100 000 000 100 000 000-аас дээш бол	Үнийн дүнгийн 0.01 хувиар Үнийн дүнгийн 0.02 хувиар 0.015 хувиар
Эрх бүхий байгууллагын шийдвэрээр өмчлөгч өөрчлөгдөх	Эд хөрөнгийн үнэ, хэмжээ, зориулалтаас үл хамааран	30 000
Үл хөдлөх эд хөрөнгийн хэмжээ, оршин байгаа газрын харьяалал өөрчлөгдөх	Эд хөрөнгийн үнэ, хэмжээ, зориулалтаас үл хамааран	8 000

/Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/

38.1.5.эрхийн ульсн бүртгэлд тусгай тэмдэглэл, урьдчилсан тэмдэглэл хийхэд 1 500 төгрөг;

/Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/

38.1.6.гэрээг сунгасан, цуцалсан, дуусгавар болсныг бүртгэх, энэ хуулийн

38.1.5 д заасан урьдчилсан тэмдэглэл, тусгай тэмдэглэлийг хүчингүй болгоход 1 500 төгрөг;

/Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/

38.1.7.дундаа хэсгээр өмчлөх үл хөдлөх эд хөрөнгийн тодорхой хэсгийг өмчлөх эрхийг өөр этгээдэд шилжсэнийг бүртгэхэд 6 500 төгрөг; /Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/

38.1.8.ипотек өөр этгээдэд шилжсэнийг бүртгэхэд 8 200 төгрөг; /Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/

38.1.9.ипотек өмчлөгчид шилжсэнийг бүртгэхэд 6 600 төгрөг; /Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/

38.1.10.ипотекоор хангагдах шаардлагыг өөр шаардлагаар сольсныг бүртгэхэд 5 000 төгрөг; /Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/

- 38.1.11.ипотек дуусгавар болсныг бүртгэхэд 3 000 төгрөг; /Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/
- 38.1.12.үл хөдлөх эд хөрөнгө түрээслэснийг бүртгэхэд 8 000 төгрөг; /Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/
- 38.1.13.сервитутыг бүртгэхэд гэрээнд оролцогч талууд тус бүрээс 17 500 төгрөг; /Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/
- 38.1.14.узуфруктыг бүртгэхэд гэрээнд оролцогч талууд тус бүрээс 25 000 төгрөг; /Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/
- 38.1.15.бусдын газар дээр барилга, байгууламж барих эрхийг эрхийн улсын бүртгэлд бүртгэхэд 55 000 төгрөг;
/Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/
- 38.1.16.газар эзэмших, ашиглах эрхийг эрхийн улсын бүртгэлд бүртгэхэд га тутамд 15 000 төгрөг; /Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/
- 38.1.17.Эд хөрөнгө өмчлөх эрх, түүнтэй холбоотой эд хөрөнгийн бусад эрхийн улсын бүртгэлийн тухай хуулийн 6.5-д заасны дагуу дэлгэрэнгүй мэдээлэл агуулсан лавлагаа өгөхөд 3 000 төгрөг; /Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/
- 38.1.18.эд хөрөнгө өмчлөх эрхийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээг үрэгдүүлсэн тохиолдолд хүчингүй болгож, нөхөн олгоход 45 000 төгрөг;
/Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/
- 38.1.19.эд хөрөнгө өмчлөх эрхийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээг гэмтээсэн тохиолдолд түүнийг хүчингүй болгож, нөхөн олгоход 8 000 төгрөг;
/Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/
- 38.1.20.эд хөрөнгө өмчлөх эрхийн улсын бүртгэл, хувийн хэргийг хаахад 3 600 төгрөг;
/Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/
- 38.1.21.Иргэний хуулийн 182.2, Эд хөрөнгө өмчлөх эрх, түүнтэй холбоотой эд хөрөнгийн бусад эрхийн улсын бүртгэлийн тухай хуулийн 3.7-д зааснаар хөдлөх эд хөрөнгийн өмчлөх эрхийг эрхийн улсын бүртгэлд бүртгэхэд тухайн эд хөрөнгийн эрхийн бүртгэлд тусгасан үнийн дүнгийн 0.1 хувиар.
/Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/

39 дүгээр зүйл.Газар өмчлүүлэх, эзэмшүүлэх, ашиглуулах зөвшөөрөл олгох, газрын

хэвлийг олгоход хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

39.1.Газар өмчлүүлэх, эзэмшүүлэх, ашиглуулах зөвшөөрөл олгох, газрын хэвлийг олгоход дор дурдсан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамж хураана:

39.1.1.иргэнд газар эзэмших, ашиглах эрхийн гэрчилгээг шинээр олгоход нийслэлд 20 000 төгрөг, аймгийн төвийн сум, нийслэлийн Багахангай, Багануур, Налайх дүүрэгт 10 000 төгрөг, бусад суманд 6 000 төгрөг;

39.1.2.аж ахуйн нэгж, байгууллагад газар эзэмших, ашиглах эрхийн гэрчилгээг шинээр олгоход нийслэлд 70 000 төгрөг, аймгийн төвийн сум, нийслэлийн Багахангай, Багануур, Налайх дүүрэгт 20 000 төгрөг, бусад суманд 10 000 төгрөг;

39.1.3.иргэн газар эзэмших эрхийн гэрчилгээг бусдад шилжүүлэхэд нийслэлд 20 000 төгрөг, аймгийн төвийн сум, нийслэлийн Багахангай, Багануур, Налайх дүүрэгт 10 000 төгрөг, бусад суманд 6 000 төгрөг;

39.1.4.аж ахуйн нэгж, байгууллага газар эзэмших эрхийн гэрчилгээг бусдад шилжүүлэхэд нийслэлд 70 000 төгрөг, аймгийн төвийн сум, нийслэлийн Багахангай, Багануур, Налайх дүүрэгт 20 000 төгрөг, бусад суманд 10 000 төгрөг;

39.1.5.газар эзэмших, ашиглах эрхийн гэрчилгээний хугацааг сунгахад иргэнээс 6 000 төгрөг, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас 12 000 төгрөг;

39.1.6.газрын дуудлага худалдаа, төсөл шалгаруулах баримт бичиг хүлээн авахад 12 500 төгрөг;

39.1.7.геологийн судалгаа хийх зориулалтаар ашиглуулахаар газрын хэвлийг олгоход 70 000 төгрөг;

39.1.8.ашигт малтмал олборлоход зориулан газрын хэвлийг олгоход 1 000 000 төгрөг;

39.1.9.ашигт малтмал олборлохоос өөр зориулалтаар ашиглуулахаар газрын хэвлийг олгоход 70 000 төгрөг;

39.1.10.Улсын Их Хурлаас гадаад улс, олон улсын байгууллага, гадаадын хуулийн этгээдэд газрыг тодорхой хугацаагаар түрээс, концессийн гэрээгээр ашиглуулахаар шийдвэрлэж, зөвшөөрөл олгоход м² тутамд 2 000 төгрөг;

39.1.11.дархан цаазат газрын болон байгалийн цогцолборт газрын хязгаарлалтын бүс, байгалийн нөөц газар, дурсгалт газраас иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад газар ашиглуулах тухай шийдвэрийг хамгаалалтын захиргаа болон сум, дүүргийн Засаг даргын саналыг үндэслэн байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагаас шийдвэр гаргаж зөвшөөрөл олгоход нийслэлд м² тутамд 500 төгрөг, аймагт м² тутамд 100 төгрөг;

/Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар нэмсэн/

39.1.12.газар эзэмшигч нь эрхийн гэрчилгээг Иргэний хуульд нийцүүлэн барьцаалсан тухай сумын газрын даамал, аймаг, нийслэл, дүүргийн газрын албанд бүртгүүлж, эрхийн гэрчилгээнд барьцаалсан тухай тэмдэглэл хийлгэхэд 10 000 төгрөг;

39.1.13.иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллага нь байгаль орчны тэнцвэрт байдал, хүн амын эрүүл мэнд, мал, амьтан, агаар, ой, ус, ургамалд сөрөг нөлөө үзүүлж болзошгүй барилга байгууламж барих, тоног төхөөрөмж байршуулах, үйлдвэрийн хаягдал, бохир ус, хортой болон бусад бодисыг газрын дор хадгалах, булах зөвшөөрөл олгоход 950 000 төгрөг.

40 дүгээр зүйл.Баримт бичиг баталгаажуулж, “Апостиль” гэрчилгээ олгоход хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээ

40.1.Гадаадын албан ёсны баримт бичгийг баталгаажуулах шаардлагыг халах тухай конвенцийн гишүүн улсад хэрэглэгдэх дотоодын албан ёсны баримт бичгийг төрийн захиргааны төв байгууллагаас баталгаажуулж, “Апостиль” гэрчилгээ олгоход

8000-20 000 төгрөгийн хураамж хураана.

/Энэ хэсэгт 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчлөлт оруулсан/

ГУРАВДУГААР БҮЛЭГ БУСАД ЗҮЙЛ

41 дүгээр зүйл.Тэмдэгтийн хураамжаас чөлөөлөх, хөнгөлөх

41.1.Шүүхэд гаргасан дараахь нэхэмжлэлийг тэмдэгтийн хураамжаас чөлөөлнө:

41.1.1.тэтгэвэр, тэтгэмжийн талаар гаргасан нэхэмжлэл;

41.1.2.патент, зохиогчийн эрхтэй холбогдсон нэхэмжлэл;

41.1.3.төсвийн байгууллагын нэхэмжлэл;

41.1.4.төсөвт төлөх албан татвар, хураамж, төлбөр, торгууль, хүү, алдангийг төлүүлэх талаар гаргасан нэхэмжлэл;

41.1.5.гомдлоор авч хэлэлцэх хэргийн нэхэмжлэл;

41.1.6.шүүхийн зардал төлөх хөрөнгөгүйн улмаас шүүхийн шийдвэр, магадлалаар шүүхийн зардал төлөхөөс чөлөөлөгдсөн иргэний нэхэмжлэл;

41.1.7.гэмт хэргийн улмаас учирсан хохирлыг арилгуулахаар гаргасан нэхэмжлэл;

41.1.8.цэргийн албан хаагчаас цэргийн үүрэг гүйцэтгэхтэй холбогдон гаргасан өргөдөл, нэхэмжлэл;

41.1.9.хууль бусаар ял шийтгэсэн, эрүүгийн хариуцлагад татсан, таслан шийтгэх арга хэмжээ болгож цагдан хорьсон, захиргааны шийтгэлийн журмаар баривчлах арга хэмжээ авсны улмаас учирсан хохирлыг төлүүлэхээр гаргасан нэхэмжлэл;

41.1.10.хувийн өмчийн эд хөрөнгийг дайчлан авсан тохиолдолд нөхөн олговор, үнийг төлүүлэхтэй холбогдон гаргасан нэхэмжлэл;

41.1.11.Хүний эрхийн Үндэсний Комиссоос гаргасан нэхэмжлэл;

41.1.12.төлбөрийн чадваргүй болсон банкинд томилогдсон банкны бүрэн эрхт төлөөлөгч, банкны эрх хүлээн авагчаас гаргасан нэхэмжлэл.

41.2.Шүүх хуульд заасны дагуу өргөдөл, гомдол, нэхэмжлэл гаргагчийн эд хөрөнгийн байдлыг харгалзан тэмдэгтийн хураамж төлөх хугацааг хойшлуулж, түүнийг тэмдэгтийн хураамжаас чөлөөлөх буюу хураамжийн хэмжээг ихэсгэх,

багасгах, буцаан олгохдоо Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн 57-59 дүгээр зүйлд заасныг үндэслэл болгоно.

41.3. Дараахь нөхцөлд гадаадын иргэнд олгох визийн хураамжийг чөлөөлөх буюу хөнгөлнө:

41.3.1. 5-10 хүний бүрэлдэхүүнтэй бүлэг жуулчны визийн хураамжийн хэмжээг 25 хувиар хөнгөлөх;

41.3.2. 10-аас дээш хүний бүрэлдэхүүнтэй бүлэг жуулчны визийн хураамжийн хэмжээг 50 хувиар хөнгөлөх;

41.3.3. харилцан адил байх зарчим баримтлан дипломат ангиллын виз олгох болон гадаад улсын төрийн өндөр хэмжээний айлчлалын албан ёсны бүрэлдэхүүнд орж байгаа хүнд олгох визийн хураамжийг чөлөөлөх;

41.3.4. гадаад орны төр, засгийн албан тушаалтанд гадаад харилцааны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага нь төлөөний нотоор виз олгох хүсэлт тавьсан тохиолдолд визийн хураамжаас чөлөөлөх;

41.3.5. Засгийн газар хоорондын хэлэлцээрийн дагуу визийн хураамжаас чөлөөлөхөөр тохиролцсон бол хэлэлцээрийн дагуу гадаадын иргэнийг визийн хураамжаас чөлөөлөх;

41.3.6. Монгол Улсын иргэний гадаад улсын харьяатаар төрсөн 16 хүртэлх насны хүүхдийг визийн хураамжаас чөлөөлөх;

41.3.7. гадаад улсаас Монгол Улсад суугаа болон Монгол Улсаас гадаад улсад суугаа өргөмжит консул, түүний гэр бүлийн гишүүнийг визийн хураамжаас чөлөөлөх;

/Энэ заалтад 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар нэмэлт оруулсан/

41.3.8. Монгол Улсын харьяатаас гарч гадаад улсын харьяат болсон гадаадын иргэнийг визийн хураамжаас чөлөөлөх.

41.4. Дараахь үйлчилгээг тэмдэгтийн хураамжаас чөлөөлнө:

41.4.1. давагдашгүй хүчин зүйлийн нөлөөгөөр үрэгдсэн, гэмтсэн баримт бичгийг дахин олгох, магадлагаа, лавлагаа гаргах;

41.4.2. улсын болон бусдын эрх ашгийг хамгаалах, иргэний үүргээ биелүүлэх, хууль ёс сахиулах, бусдын амь насыг аврах үйл ажиллагааны улмаас амь үрэгдсэн иргэний хөрөнгийн талаар өвлөгчид гэрчилгээ олгох;

41.4.3. засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн өөрчлөлттэй холбогдсон иргэний бүртгэлийн баримт бичигт тэмдэглэл хийх;

41.4.4. өвлүүлэгчийн нөхөр, эхнэр, төрүүлсэн болон үрчилсэн хүүхэд, эцэг, эхэд эд хөрөнгө болон хадгаламжийн дансанд байгаа мөнгийг өв залгамжлах эрхийн гэрчилгээ олгох;

41.4.5. Монгол Улсын иргэнд газар өмчлүүлэх тухай хуулийн 4.1.1-д заасны дагуу иргэн гэр бүлийнхээ хэрэгцээний зориулалтаар өмчлөн авсан газрын өмчлөх эрхийг бүртгүүлэх;

41.4.6. төрийн байгууллагад хэрэглэгдэж байгаа холбоонд зориулан радио долгионы зөвшөөрөл олгох;

41.4.7.мэргэжлийн болон техникийн боловсрол эзэмшүүлэх сургалтын байгууллага байгуулах;

/Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар хүчингүй болсонд тооцсон/

41.4.8.батлан хамгаалах хэрэгцээний газрын зөвшөөрөл олгох;

41.4.9.биеийн давхцахгүй өгөгдлийг /гар, хурууны хээ/ бүртгэх;

41.4.10.Монгол Улсад Засгийн газар хоорондын гэрээгээр суралцах, ажил, албан тушаал эрхлэх, гадаадын төрийн бус байгууллагын төлөөлөгчийн газар, гадаадын хөрөнгө оруулалттай аж ахуйн нэгжийн удирдах бүрэлдэхүүнд ажиллах болон түүнтэй адилтгах албан тушаал эрхлэхээр 90 хоногоос дээш хугацаагаар оршин суух гадаадын иргэний албан хэргээр удаан хугацаагаар оршин суугчийн бүртгэлийн хураамж;

41.4.11.гадаад улсын дипломат төлөөлөгчийн болон консулын газар, Нэгдсэн Үндэстний Байгууллага, түүний төрөлжсөн байгууллагын суурин төлөөлөгчийн газар, хэвлэл, мэдээллийн төлөөлөгчийн газар ажиллаж байгаа гадаадын иргэн, түүний гэр бүлийн гишүүнийг Монгол Улсад ирсэн өдрөөс хойш 7 хоногийн дотор гадаадын иргэн, харьяатын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад бүртгүүлэхэд хураах тэмдэгтийн хураамж;

41.4.12.мэргэжлийн болон шинжлэх ухааны байгууллагын гаргасан дүгнэлтийг үндэслэн амьтныг сэргээн нутагшуулах үйл ажиллагааг эрхлэх зөвшөөрөл олгох.

41.4.13.ойжуулалт, ойг нөхөн сэргээх, мод үржүүлэх чиглэлээр ойн мэргэжлийн байгууллагын эрх олгох;

/Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар нэмсэн/

41.4.14.төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээд байгаль орчны мэргэжлийн байгууллагын үйл ажиллагаа эрхлэх;

/Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар нэмсэн/

41.4.15.түүх, соёлын дурсгалт зүйлийн хайгуул, малтлагаа, судалгаа хийх үйл ажиллагаа.

/Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар нэмсэн/

42 дугаар зүйл.Тэмдэгтийн хураамж төлөх журам, түүнд хяналт тавих

42.1.Тэмдэгтийн хураамжийг энэ хуульд заасан үйлчилгээ үзүүлж байгаа эрх бүхий байгууллага бэлэн болон бэлэн бус хэлбэрээр хураах бөгөөд хураамж авах албан тушаалтныг байгууллагын эрх баригчийн шийдвэрээр томилон ажиллуулна.

42.2.Шүүхэд нэхэмжлэл гаргагч тэмдэгтийн хураамжийг бэлэн болон бэлэн бус хэлбэрээр төлж, энэ тухай баримтыг нэхэмжлэлийн хамт ирүүлнэ.

42.3.Тэмдэгтийн хураамжийн орлогыг улсын болон орон нутгийн төсвийн дансанд тушаах бөгөөд бэлнээр хураасан орлогын хэмжээ 10 000 төгрөг хүрсэн тухай бүрд дансанд тушааж байна.

42.4.Энэ хуульд тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрөл, эрхийн хугацааг сунгахад хураах тэмдэгтийн хураамжийн хэмжээг тухай бүрд нь заагаагүй бол энэ хуульд эдгээр

тусгай зөвшөөрөл, зөвшөөрөл, эрхийг олгоход хураахаар заасан хэмжээгээр тэмдэгтийн хураамжийг хураана;

/Энэ заалтыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар нэмсэн/

42.5.Энэ хуулийн биелэлтэд Үндэсний татварын алба хяналт тавина.

/Энэ хэсгийн дугаарыг 2011 оны 06 дугаар сарын 09-ны өдрийн хуулиар өөрчилсөн/

43 дугаар зүйл.Тэмдэгтийн хураамжийн тайлан гаргах

43.1.Үйлчилгээ үзүүлэгч байгууллага нь тэмдэгтийн хураамжийн тайланг хагас, бүтэн жилээр гаргах бөгөөд хагас жилийн тайланг жил бүрийн 7 дугаар сарын 20-ны өдрийн дотор, жилийн тайланг дараа оны 02 дугаар сарын 20-ны өдрийн дотор харьяалах татварын албанд гаргаж өгнө.

43.2.Энэ хуулийн 43.1-д заасан татварын алба нь тэмдэгтийн хураамжийн тайланг нэгтгэн, хагас жилийн тайланг 8 дугаар сарын 01-ний өдрийн дотор, жилийн тайланг дараа оны 3 дугаар сарын 01-ний дотор татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад хүргүүлнэ.

43.3.Татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллага энэ хуулийн 43.2-т заасан тайланг хянаж, 3 дугаар сарын 05-ны дотор тэмдэгтийн хураамжийн улсын нэгдсэн тайланг гаргана.

44 дүгээр зүйл.Тэмдэгтийн хураамжийг буцаан олгох

44.1.Тэмдэгтийн хураамжийг дараахь тохиолдолд буцаан олгоно:

44.1.1.тогтоосон хэмжээнээс илүү хураасан;

44.1.2.энэ хуульд чөлөөлөхөөр заасан үйлчилгээнээс хураасан;

44.1.3.үйлчилгээ үзүүлэхээс татгалзсан;

44.1.4.данс андуурагдсанаас өөр төрлийн төлбөр хийгдсэн.

45 дугаар зүйл.Тэмдэгтийн хураамжийн талаар гомдол гаргах

45.1.Иргэн, хуулийн этгээд нь тэмдэгтийн хураамжтай холбогдсон гомдлоо тэмдэгтийн хураамж төлснөөс хойш 14 хоногийн дотор эрх бүхий байгууллага болон шүүхэд гаргах эрхтэй бөгөөд уг гомдлыг эрх бүхий байгууллага хүлээн авсан өдрөөс хойш ажлын 14 өдрийн дотор хянан шийдвэрлэнэ.

45.2.Шүүхээс хураасан тэмдэгтийн хураамжийн талаар гарсан гомдлыг Иргэний хэрэг шүүхэд хянан шийдвэрлэх тухай хуулийн дагуу дээд шатны шүүх нь хянан шийдвэрлэнэ.

46 дугаар зүйл.Тэмдэгтийн хураамжийн тухай хууль тогтоомж зөрчигчид хүлээлгэх хариуцлага

46.1.Тэмдэгтийн хураамжийн тухай хууль тогтоомж зөрчсөн этгээдэд эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээргүй бол татварын алба, улсын байцаагч дараахь хариуцлага хүлээлгэнэ:

46.1.1.хуульд заасан тэмдэгтийн хураамжийг хураагаагүй буюу дутуу хураасан, хураасан боловч төсөвт төлөөгүй бол Татварын ерөнхий хуулийн 74.1, 74.3-т заасан хариуцлага;

46.1.2. тэмдэгтийн хураамжийн орлогыг хугацаанд нь улсын болон орон нутгийн төсөвт төлөөгүй бол Татварын ерөнхий хуулийн 74.2, 74.3-т заасан хариуцлага.

46.2. Тэмдэгтийн хураамжийн тухай хууль тогтоомж зөрчсөн татвар төлөгчид Татварын ерөнхий хуулийн 75 дугаар зүйлд заасан захиргааны хариуцлага ногдуулна.

46.3. Хуулиар тэмдэгтийн хураамж хураах эрхгүй байгууллага, хувь хүн, албан тушаалтан хураамж хураасан, эсхүл хураамж хураах эрх бүхий байгууллага, хувь хүн, албан тушаалтан энэ хуульд заагаагүй үйлчилгээ үзүүлж, хураамж авсан нь эрүүгийн хариуцлага хүлээлгэхээргүй бол татварын алба, татварын улсын байцаагч хууль бусаар олсон орлогыг хурааж, байгууллага, хувь хүнийг хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 3-4 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр, албан тушаалтныг хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 2-3 дахин нэмэгдүүлсэнтэй тэнцэх хэмжээний төгрөгөөр торгох шийтгэл ногдуулна.

47 дугаар зүйл. Хууль хүчин төгөлдөр болох

47.1. Энэ хуулийг 2011 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн дагаж мөрдөнө.

МОНГОЛ УЛСЫН

ИХ ХУРЛЫН ДЭД ДАРГА Н.ЭНХБОЛД